REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia. BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Eketein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 1)

„GAZETA“ iese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 francĭ, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov *Administraţiunea*, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 2.—Anul LXII. Braşov, Sâmbătă-Duminecă 3 (15) Ianuarie. 1899.

Anul nou cu bărbăţiă.

„Sburătórele de sub cer, târîtó-„rele pe pământ se adună spre a face „împreună câte n'ar putê face sin-„gură nicĭ una din ele“.

„Vĕ puteţĭ voi aduna spre a vĕ „sfătui împreună asupra binelui vos-„tru, spre a vĕ apăra drepturile, a vĕ „câştiga o uşurare a sarcinelor vós-„tre?“

„Şi décă nu puteţĭ, cum sunteţĭ „voi liberĭ?“

Aceste cuvinte ale marelui orator, filosof şi filantrop frances Lamenais, a cărui carte profetică „Paroles d'un croyante“ (Cuvintele unui credincios) a fost tradusă cincĭ anĭ înainte de marea mişcare dela 1848, în Blaşiŭ, ca sĕ circule în manuscrise printre Românĭ, erau citate cu predilecţiune în vorbirile înflăcărate ale conducĕtorilor poporului nostru. Ele străbătuseră cu puterea fulgerului până în munţii şi în văile Carpaţilor.

Românii le sorbeau, cum sórbe cel chinuit de sete picătura de apă, ce i-se dă, căcĭ liberĭ voiau sĕ fiă şi ei, — liberĭ, ca sĕ pótă trăi cu drepturile, cu învĕţătura lor şi sĕ-şĭ pótă câştiga o uşurare a sorţii nemilóse, ce-i apăsa de veacurĭ.

Erau setoşĭ antecesorii noştri din generaţia bĕtrână de lumină şi de cultură. Cum puteau ei însĕ sĕ aibă lumină, décă nu puneau umĕr la umĕr, ca împreună sĕ înfrângă lanţurile seculare ale întunerecului? Cum puteau ei sĕ aibă învĕţătură şi cultură, décă nu se adunau, ca sĕ facă împreună ceea-ce nu putea face singur nicĭ unul din ei? Şi carĭ sunt ródele stăruinţelor, cu carĭ împreună au lucrat de cincĭ-ḑecĭ de anĭ pentru a ajunge sĕ fiă liberĭ?

De aceste gândurĭ am fost cuprinşĭ, reamintindu-ne în ḑiua anului nou cele petrecute în jumĕtatea de veac, care ne desparte de ḑilele marĭ ale istoriei nóstre, când apostolii Românismului s'au adunat cu poporul, ca sĕ se sfătuéscă, cum sĕ scape de sclăviă şi de întunerec.

Unde am fost şi unde am ajuns?

Ni-s'a înfăţişat înaintea ochilor noştri sufletescĭ şirul măreţ al clădirilor culturei nóstre naţionale, ce ni-le-am ridicat din munca şi din sudórea nóstră, din rêvna şi zelul, ce-l avem pentru înaintarea nóstră. Şi ni-am ḑis: odinióră eram opriţĭ prin lege de-a umbla la şcólă; astăḑĭ avem sute şi mii de şcóle menite de a hrăni poporul cu învĕţătură. Nu suntem dér liberĭ?

Pe vremurile, când cartea Francesului Lamenais se cetia cu atâta însufleţire, mergênd din mână în mână, tradusă în manuscris şi bine învĕlită şi ascunsă, ca sĕ nu dea de ea „domnii“, carĭ nu suferiau ca Românul sĕ se hrănéscă cu astfel de idei înaintate şi sĕ-şĭ cunóscă starea sa ruşinósă de sclăviă, — nu aveam, decât prea puţine cărţĭ românescĭ şi o singură gazetă, care se străduia din rĕsputerĭ sĕ deştepte în Românĭ consciinţa drepturilor lor. Astăḑĭ avem cărţĭ, avem şi gazete de tot felul. Nu suntem dér liberĭ?

Şi aşa au trecut pe dinaintea spiritului nostru tóte acele progrese, ce le datorim muncei şi hărniciei nóstre. Şi asemĕnând timpul de aḑĭ cu cel de atuncĭ, când nu aveam tóte acestea, ne-am întrebat din nou, décă nu suntem liberĭ?

Adêncindu-ne astfel tot mai mult în gândire, de-odată ne-am cutremurat, căcĭ ni-au venit în minte acele cuvinte, carĭ au frĕmêntat minţile luptătorilor noştri de acum cincĭ-ḑecĭ de anĭ:

„Vĕ puteţĭ voi aduna spre a vĕ consulta împreună asupra binelui vostru, spre a Vĕ apăra drepturile, a vĕ căştiga vre-o uşurare a sarcinelor vóstre? Şi décă nu puteţĭ, cum sunteţĭ voi liberĭ?“

Atuncĭ ni-au venit în minte tóte legile, câte s'au adus de trei-ḑecĭ de anĭ pentru de-a împedeca desvoltarea învĕţămêntului nostru naţional, pentru a împedeca lăţirea cărţilor şi a gazetelor menite de a deştepta poporul şi a-l sprijini în nisuinţele sale de libertate şi de cultură.

Ni-am adus aminte de lungul şir al ordonanţelor stăpânirei, menite de-a ne face cu neputinţă sĕ ne mai întrunim ca cetăţenĭ liberĭ pentru a ne îngriji de binele nostru, de apĕrarea drepturilor şi de uşurarea sorţii nóstre.

Şi ni-am ḑis: ce se va face din munca nóstră, ce se va alege din jertfele şi stăruinţele nóstre pentru binele neamului, décă ne este luată putinţa de-a ni-le apĕra împreună cu spor şi cu succes? Ce va fi de noi, de drepturile şi de bunurile scumpe ale naţiunei nóstre, décă nu ne mai putem aduna, decât numai atuncĭ şi numai aşa, când şi cum vor voi cei ce au rĕul gând de-a ni-le nimici?

In urmă ni-am întors privirile în sînul nostru şi am vĕḑut miseriile, slăbiciunile şi patimile, ce rod nemilos la rădĕcina frăţiei nóstre naţionale, fără de care tot ce am dobêndit este şi atuncĭ periclitat, când n'am avé duşmanĭ ca nisipul mărei.

Consciinţa, că aceste rele esistă între noi şi că se lăţesc în mod îngrijitor din ḑi în ḑi, ne-a înspăimêntat mai mult, decât tóte relele, ce le vedem venind asupră-ne dela duşmanĭ.

Ne-a înspăimêntat, fiind-că a trebuit sĕ ne întrebăm cu îngrijire, că décă înainte cu o jumĕtate de secul ne-am adunat pe „Câmpul Libertăţii“, ca sĕ legăm sfânta frăţiă între noi, convinşĭ fiind, că numai prin strînsă unire putem sĕ dobêndim libertate şi drepturĭ, cum s'ar puté, ca astăḑĭ sĕ ni-le câştigăm prin certe şi neînţelegerĭ între noi?

Ni-au venit însĕ din nou în minte sburătórele de sub cer şi târîtórele pe pământ, pe carĭ firea le împreună ca să se apere în contra periculelor, ce le ameninţă şi, ca şi când ne-am fi ruşinat de gândurile triste, ce ne-au cuprins un moment în îngrijirea nóstră pentru viitor, ne-am ridicat capul sus şi ni-am ḑis: Nu suntem animale necuvêntătóre, ci ómenĭ suntem, cărora Dumneḑeu li-a dat chipul sĕu, ca sĕ privéscă sus la ceriu şi li-a dat minte, ca s'o folosésca pentru binele şi apĕrarea lor, li-a dat braţe, ca sĕ pótă lupta, înfruntând tóte periculele vieţei.

Ne-am simţit înălţaţĭ şi încuragiaţĭ în faţa măreței chiămărĭ, ce o are omenirea, ce o au popórele lumei şi pe care trebue s'o aibă şi poporul nostru. Décă în veacurile trecute strămoşii noştri erau lăudaţĭ, de istoricii acelor timpurĭ, că se luptă mai mult pentru limbă, decât pentru viéţă, cum ar puté urmaşii lor de astăḑĭ sĕ-şĭ uite într'atâta de menirea lor, sĕ-şĭ renege chiar şi firea, încât sĕ nu mai simţă şi înţelégă, că numai uniţĭ pot sĕ ajungă la ţinta doririlor seculare, că numai în unire şi înţelegere pot sĕ-şĭ câştige şi apere drepturile, fără de carĭ nu vor fi nicĭ-odată liberĭ?

Nu! Nu este şi nu póte fi în firea Românului ceea-ce ni-se arată astăḑĭ icĭ şi colo ca o decădere a spiritului uostru public naţional. Aceste apariţiunĭ sunt numai nisce beşicĭ trecĕtóre, ce es pe corpul nostru naţional turmentat şi chinuit de asupririĭ şi prigoniri nesfîrşite. Corpul însĕ, organismul nostru, este, mulţămită ceriului, încă robust şi sănĕtos şi nu-l vor rĕpune nicĭ lovirile săgeţilor, ce din nou se îndréptă în contra vieţii lui.

Multe rele şi desamăgirĭ am suferit şi în anul espirat, dér ni-a rĕmas credinţa în puterea de viéţă şi în viitorul neamului nostru. Ea ne va da putere sĕ lucrăm şi sĕ luptăm împreună, ca sĕ ne căştigăm drepturile, sĕ ne uşurăm sórtea şi sĕ putem ḑice şi noi odată, că suntem liberĭ.

Pĕtrunşĭ de acéstă convingere şi siguri, că fiă-care Român de inimă va simţi şi va înţelege marea datoriă, ce ni-o impune timpul ameninţător, ḑicem la mic şi mare: Anul nou cu bărbăţiă!

Folósele învĕţăturei.

Cu ocasiunea S lor sĕrbătorĭ ale Nascerei Domnului, Prea Sânţia Sa părintele episcop al Caransebeşului, *Nicolae Popea*, a adresat clerului şi poporului din diecesa sa o pastorală de Crăciun, în care vorbesce mai ales despre însemnătatea învĕţăturei, dând credincioşilor preţióse poveţe în privinţa acésta.

După-ce arată marile greutăţĭ, ce stau în calea vieţei omenescĭ, cum şi crâncena luptă pentru esistenţă, din care numai acei ómenĭ şi numai acele popóre vor eşi învingĕtóre, carĭ sunt mai harnice şi mai vrednice, — pastorala continuă astfel:

Aşa este, iubit cler şi popor. Mai harnic, mai vrednic şi mai puternic însĕ este omul acela, poporul acela, care se lasă sĕ fie mai mult povăţuit de raḑele strălucitóre ale luminii, pe care ómenii însuflaţĭ de Duhul sfânt al adevĕrului ceresc au lăsat'o de moştenire ómenilor vrednicĭ de-a se numì fii aleşĭ ai lui Dumneḑeu.

Dér, iubiţilor, lumina e sciinţa, şi sciinţa e putere. Sciinţa îi dă omului aripĭ sĕ sbóre cu sufletul prin regiunĭ pământescĭ şi cerescĭ. Sciinţa are darul, de a supune omului chiar şi elementele naturii Sciinţa îl face pe om sĕ ducă o viéţă veselă, tienită şi fericită.

Cu haină de mărire se îmbracă omul cu sciinţă, iubiţilor, éră cel fără sciinţă rĕmâne nebăgat în sémă şi supus omului cu învĕţătură. El e orb; el nu vede şi nu cunósce drumul, pe unde merge, şi trebue sĕ-l pórte altul de mână, ca sĕ nu rĕtăcéscă pe drumul vieţii. De va merge singur, se va poticnì şi se va primejduì.

Aşa a fost, iubiţilor, tot déuna; aşa este acum, şi tot aşa va fi cât lumea: omul învĕţat are patru ochĭ, el e mai cu minte, el vede mai bine lucrurile şi iese în tóte bine şi cu folos, — pe când omului fără învĕţătură îi ies tóte pe dos, toţĭ se folosesc de nesciinţa lui, toţĭ îl păgubesc, toţĭ îl înşélă, şi el bietul e fiul peririi.

Cu sute şi mii de pilde, iubiţilor, v'aşĭ putea ilustra acest adevĕr. Aşa spre pildă:

Cine au fost aceia, carĭ i-au învĕţat pe ómenĭ sĕ mérgă pe drum fără cai la trăsură? Nu cumva ómenii proştĭ, fără de învĕţătură?

Cine i-a învĕţat pe ómenĭ sĕ se întrécă pe apă cu pescii mării, şi pe uscat cu pasĕrile cerului? Au dóră tot cei neînvĕţaţĭ?

Cine i-a învĕţat pe ómenĭ sĕ se sue în înălţimile cerului, în depărtărĭ marĭ, pe unde nu ajunge nicĭ sborul vulturului? Nu cumva şi aceştia au fost tot ómenĭ fără de învĕţătură? Nu cumva ómenii mărginiţĭ la minte au născocit astfel de meşteşugurĭ minunate?

Déră, iubiţilor, şi din altă parte e bine şi de folos sĕ privim lucrul acesta.

Ĕn sĕ ne punem întrebarea: Carĭ ómenĭ sunt mai puternicĭ şi mai cu avere? Carĭ ómenĭ trăesc mai bine? Carĭ duc o viéţă mai liniştită, şi mai fericită, încât e dat omului sĕ fie fericit pe pământ? Cine sunt aceştia? Nu cumva sunt şi ei tot ómenĭ fără învĕţătură? — Óre nu vedem noi ḑilnic, că omul ca şi poporul neînvĕţat, prost cum se ḑice, tot de nĕcaz a fost? Vine omul cu învĕţătură şi îi ia omului prost bucătura din gură, şi el bietul, rĕmâne sĕrac, ne mai avênd alta de făcut, decât sĕ şĭ ia beţigaşul, soţia şi copilaşii şi sĕ plece în lume, unde l va îndrepta şi-l va milui Dumneḑeu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pilde avem de acestea, iubiţilor, destule înaintea ochilor noştri. Şi din nenorocire le avem aprópe tóte din viaţa bietului nostru popor românesc.

Cu totul altfel, iubiţilor, stă lucrul la popórele mai culte şi mai luminate.

Ên sĕ aruncăm o privire asupra lor, şi ne vom uimi de cele ce le vedem la ei. Ne vom uimi, ḑic, vĕḑênd cât de puternicĭ sunt ei şi cât de marĭ lucrurĭ sciură ei sĕvêrşi prin aceea, că sciură preţui după vrednicie puterea sciinţii şi a învĕţăturii.

Uitaţi-vĕ la satele lor, ele, sunt ca nisce oraşe. Uitaţi-vĕ la şcólele lor, şi veţĭ vedé tot atâtea palate. Şcóle de tot felul şi cele mai bune în ţéra întrégă.

Veţĭ vedé mai încolo, că ei sunt cei mai bunĭ economĭ, că meseriile şi negóţele se află în mânile lor, şi tot la ei sunt şi cele mai însemnate averĭ.

Veţĭ vedé în sfîrşit la ei regulă şi bună rênduială în tóte, ca la nimenea alţii.

*

Ĕtă decĭ, iubit cler şi popor, care e arma cea mai puternică pentru de a învinge şi a eşi de-asupra greutăţilor şi nĕcazurilor vieţii nóstre! Ĕtă ce comóră de aur şi mărgăritar de mare preţ e lumina minţii pentru omul, care scie sĕ o preţuéscă după vrednicie!

Şi noi sĕ fugim de lumină? Nu, iubiţilor, nicĭ odată; din contră sĕ ne silim şi noi, din tóte puterile, a ne apropia de ea, a ne împrietini cu şcóla şi cu învĕţăturile, care se propun în şcólă, cu atât mai vêrtos şi mai cu căldură, cu cât vedem, că timpul tace şi fuge, şi alţii merg înainte, éră noi vom rĕmâné tot cei din urmă. Şi aşa noi fórte departe am rĕmas îndĕrĕtul altor popóre mai culte şi mai luminate, şi se cere mult timp până vom ajunge, ca sĕ ne putem asemĕna cu acelea.

Şi pentru-ce acéstă mare întârḑiere, înapoiere, iubiţilor? Nu cumva Românul e mai slab înzestrat dela natură cu darurĭ trupescĭ şi sufletescĭ? Nu cumva el singur e osêndit sĕ fiă pururea sluga altora?

Nu, iubiţilor, nu. Au o judecată nedréptă toţĭ câţĭ astfel gândesc.

Pe Român l'a dăruit Dumneḑeu cu cele mai frumóse însuşirĭ trupescĭ şi sufletescĭ: I-a dat un trup bine făcut şi puternic, frumos şi vênjos, cum nu prea vedem la strĕinĭ. I-a dăruit apoi un suflet deştept, ager şi vioiŭ, cum rar se mai găsesce la alte némurĭ.

Dér ce folos, iubiţilor, căcĭ cu tóte însuşirile lui frumóse trupescĭ şi sufletescĭ, cu care farmecă privirile strĕinilor, pe Român îl vedem totuşĭ rĕmas îndĕrĕt sĕrac şi năcăjit, trăind numai după o ḑi pe alta cu multă amărăciune.

Şi pentru-ce acésta, iubiţilor? Sĕ o spunem drept: pentru-că Românului nu i-a prea plăcut cartea. El fugea până acum de şcólă, socotindu-o ca pe o temniţă, ce-l ţine încătuşat, éră pe învĕţătorĭ, ca pe nisce zbirĭ séu haiducĭ, carĭ îl desbracă de avutul sĕu. Asta e şi pricina, că pe învĕţător, până mai ierĭ alaltăierĭ, îl plătea numai ca pe văcarul satului, cu o lefşióră atât de mică, încât nu putea sĕ trăiéscă cinstit ca ómenii, ci era silit sĕ ducă o viaţă amărîtă ca vai de el.

Veniră apoi strĕinii armaţĭ cu învĕţătură, năvăliră cu lumina minţii lor în întunerecul vieţii românescĭ din sate şi oraşe şi-l desbrăcară, pe Român, de casele şi grădinile şi de holdele sale, şi îi luară meseriile şi negóţele din mânĭ. Pentru-că Românii erau nărăviţĭ sĕ trăiéscă tot numai cum trăiră părinţii, moşii şi strămoşii lor, fără a merge înainte cu timpul, fără a ţiné socotélă cu împrejurările timpului, fără a se gândi, că prin drumurile de fier, prin fabricĭ şi maşinării se produc schimbărĭ de viaţă, pe care trebue sĕ le cunóscă, décă vor sĕ ţină pas cu popórele luminate a căror devisă este înainte, mereu înainte!

Aşa nu mai merge, iubiţilor. Sĕ ţinem decĭ şi noi socotélă de împrejurările timpului: sĕ ne deşteptăm, sĕ ne cultivăm, sĕ ne luminăm!

Sĕ ne luminăm ḑic, dér nu cu lumina cea păgânéscă, care este a celor fără religie şi fără credinţă în Dumneḑeu, căcĭ acésta lipsită fiind de fundamentul religios şi moral, strică şi dărapănă cu totul societatea, destrăbălându-o şi sĕlbătăcindu-o cu desĕvêrşire. Nu, nu cu acésta sĕ ne împretinim dér, ci cu lumina cea adevĕrată creştinéscă, care îşĭ are razimul sĕu în învĕţăturile cele sfinte şi dumneḑeescĭ ale evangeliului lui Christos, care ne asigură esistenţa şi viitorul vieţii nóstre bisericescĭ şi naţionale.

Dér acéstă lumină, iubiţilor, numai în şcólă şi anumit în şcólele nóstre confesionale se póte câştiga.

Sĕ îngrijim decĭ de şcólele nóstre confesionale, ca de lumina ochilor, şi sĕ nu ne spăriem de nicĭ o jertfă cât de mare, ce trebue sĕ aducem în acéstă privinţă, căcĭ o aducem pentru binele nostru al tuturor.

Biserica dér şi şcóla, iubiţilor, biserica ca mamă şi şcóla ca fiică, şi tóte câte se cer pentru susţinerea şi înflorirea lor, sĕ fiă devisa nóstră în viitor!

Cu aceste sfaturĭ şi învĕţăturĭ binevoitóre, trimiţêndu-vĕ salutările archierescĭ de S. S. Sĕrbătorĭ ale Nascerii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Christos, precum şi binecuvêntarea mea archieréscă, rĕmân al Vostru tuturor

Caransebeş, în 14 Dec. 1898

de tot binele voitor

Nicolae Popea, m. p.,
Episcop.

Deschiderea parlamentului austriac

Fóia oficială din Viena aduce patenta împĕrătéscă, prin care se convócă *camera imperială austriacă* pe 17 Ian. n. a. c. Ordinea de ḑi a primei şedinţe încă nu este stabilită şi este probabil, că mai înainte se va discuta în comitetul esecutiv al dreptei. La tot casul va începe camera din nou cu numĕrósele propunerĭ de urgenţă privitóre la darea în judecată a miniştrilor. In primul loc vor ajunge apoi la desbatere ordonanţele privitóre la stabilirea provisorică a budgetului şi pactului cu Ungaria. Păn' acum nu sunt speranţe, ca activitatea camerei sĕ devină mai roditóre, deşi obstrucţionismul nu mai are sorţĭ de reuşită, fiind deocamdată pré marĭ contrastele dintre partidele stângei. E caracteristic, că nu numai dieta Moraviei, ci şi a Boemiei a instituit o comisiune de transacţiune, în scop de a împăca contrastele dintre Germanii şi Cehii Boemiei.

Condiţiunile de pace ale opoziţiei.

În urma împuternicirii, ce Maj. Sa monarchul a dat'o ministrului-preşedinte Banffy de-a începe pertractărĭ cu partidele pentru îndreptarea stărilor parlamentare desolate, partidele din opoziţie au şi stabilit prin delegaţii lor condiţiunile de împăcare. Ĕtă aceste condiţiunĭ:

1) In *afacerea pactului* opoziţia nu se opune, ca proiectul de provisoriu pe *6 lunĭ*, ce stă înaintea camerei, sĕ ajungă la putere de lege. Décă până la espirarea acestui provisoriu pactul nu se va puté face, Ungaria sĕ-şĭ reguleze independent raporturile sale economice cu Austria pe basa principiilor cuprinse în art. de lege I din 1898. Dér nicĭ acéstă regulare sĕ nu se facă pe basa de aḑĭ, decât până la 1903, când Ungaria îşĭ recâştigă independenţa sa economică, adecă cu Austria póte încheia tractat economic, ca şi cu alte state strĕine.

2) Opoziţia pretinde *revisuirea legii electorale:* uniformisarea censului electoral; lărgirea dreptului electoral sĕ nu fiă restrîns din causa neplătirei dărilor.

3) Proiectul despre *judicatura Curiei* sĕ se ridice la valóre de lege, aşa cum dieta la timpul sĕu l'a primit.

4) Sĕ se realiseze revisuirea legii despre *incompatibilitate*, şi sĕ se observe strict.

5) In comitate şi oraşe sĕ se pună capĕt abusurilor sĕvêrşite cu dreptul de candidare al fişpanilor.

6) Sĕ se facă pragmatica de serviciu a funcţionarilor. Sĕ se reguleze pensiunile.

7) Dieta sĕ revisuéscă legea despre construcţia de căi ferate vicinale. Deputaţĭ din dietă nu pot face parte între concesionarii trenurilor vicinale, căcĭ acésta li se opresce prin legea incompatibilităţii.

Ca condiţiune principală prealabilă, opoziţia cere retragerea guvernului Banffy. La formarea noului guvern drepturile corónei nu pot fi restrînse în nici o direcţiune. Noul guvern sĕ ia în programul sĕu punctaţiunile de mai sus.

Aceste condiţiunĭ de compromis le-au făcut cunoscute cei trei disidenţĭ însărcinaţĭ cu petractările (Szilagyi, Csaky şi Andrassy) ministrului-preşedinte Banffy, care le-a luat ad referendum.

Ca sĕ repetăm, opositia unită maghiară cere aşa dér mai înainte de tóte depărtarea lui Banffy dela guvern şi dimpreună cu el sĕ-şĭ dea dimisiunea întreg guvernul. Opoziţia este gata a vota un provisoriu pe şésă lunĭ, dér după-ce va fi trecut acest timp nu mai póte sĕ urmeze un alt provisoriu, ci pact difinitiv. Stângacii din dietă nu vor împiedeca încheierea pactului, însĕ ei cer, ca pactul sĕ se încheie, décă şi dincolo în Austria se va puté face prin votul parlamentului, ér nu prin ordonanţe împĕrătescĭ.

Opoziţia cere mai departe reformarea legii electorale (pentru alegerĭ de deputaţĭ); cere scărirea censului şi cere, ca sĕ nu mai fiă atâtea felurĭ de cens, ci unul deopotrivă pentru ţéra întrégă.

Mai cere stîrpirea corupţiunei şî a gheşeftăriile (legea despre incompatibilitate), aşa că deputaţilor şi funcţionarilor de stat sĕ nu le fiă ertat a primi slujbe şi sĕ nu facă

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

Din întêmplările vieţii.

— Note şi schiţe, de **Isaia Moldovan.** —

Din aceste note şi schiţe, ale fratelui răposatului perfect Moldovan atât de interesante pentru judecarea timpurilor memorabile dela 1848--49, a căror anive sa'e de-o jumĕtate de secol am serbat'o şi o vom mai serba. dăm ca întregire şi partea din urmă, care credem, va oferi momente interesante şi celor, carĭ n'au cetit partea publicată în numerii din Noemvre şi Decemvre 1898 ai fólei nóstre.

In calea mea din Orĕştie spre casă în Iunie 1849, am ajuns în comuna Cutului Aicĭ ne-am dat jos şi trecênd Secaşul sec, am întrat în curtea episcopéscă, unde era deregător un Ioan Moldovan, fost preot în Corpadia. Fiind vĕduv şi avênd o servitóre prădătóre, când merse odată cam ospătat o află în facto delicti şi i-a dat o palmă, din care a murit. Episcopul Lemeni nu şi-a dat preotul sĕ fiă judecat de forul criminal civil, ci îl judecă după tenórea s. canóne. Altă pânză se ţesea pe atuncĭ. Pe acest Moldovan l'a adus în Blaşiŭ şi-l ţinea în curtea sa, unde mai scriea în cancelaria episcopéscă şi cânta în mănăstire, căcĭ era mare cântăreţ. Făcusem ca teolog cunoscinţă cu dênsul. El ne-a primit bucuros, numai se cam temea şi dênsul. Am şeḑut în Cut vre-o dóuĕ ḑile, ér a treia ḑi era sĕ vină solgăbirĕul sĕ cerceteze, nu cumva se află strĕinĭ în comună, carĭ ar fi primejdioşĭ statului.

Diminéţa am luat'o pe cóstă în sus către Vingard şi de acolo la Ohaba, unde am mers la biserică, fiind Dumineca. Aicĭ am auḑit cântând un orb tóte cântările ce se cuvin, cu aşa desteritate, ca orĭ care om binevĕḑĕtor.

In Ohaba încă am durmit o nópte la preotul. In ḑiua următóre pe la Colibi am trecut Têrnava-mare şi am mers la preotul Simoneti, cunoscut din Seminar. El ne-a provĕḑut cu celea de lipsă. După puţin repaus am plecat, dér n'am mers către Blaşiŭ, ci pe de laturĭ de Bucerdea, pe valea Spinului, am ajuns în Aliocuş, unde am descălecat la casa preoţéscă. Preotul Molnar nu mai trăia, l'au puşcat în Aprilie la Ognele Uiórii. Eu l'am fost chiămat când am mers la St. Imbru, dér nu m'a ascultat, ş'a pus încrederea, că a scăpat, pe cum am vĕḑut, dóuĕ copile în Aiud. Asigurare unguréscă! Tot la Uióra au fost esecutaţĭ şi cei doi Ales. Popovicĭ şi Ghiţa Onucului din Ernut, pe carĭ de asemenea îi chiămasem cu mine din Hirepea.

In Aliocuş n'am stat, ci prin St. Benedic suind un deal mare, am scoborît în Gâmbuţ la protopopul Erdeli. El era afară, şi când ne-a vĕḑut, s'a făcut ca un mort. In casă erau doi „önkéntesi" din Turda. Ei umblau sĕ cumpere piei de vită pentru meseria lor. Ne sfătui Erdeli sĕ ne ascundem de ei. Eu însĕ am întrat în casă, după mine şi preotul din Ernut, şi ne-am scos paşapórtele. Protopopul s'a mai încurajat şi ni-a dat mâncare şi am odihnit puţin, apoi am mers în Bichiş la d-l Galfi. El scăpase din prinsóre pe aceia, pe care i-au fost prins la dênsul; ne-a cuprins şi el cam cu reservă, ca şi ceilalţĭ ni-a dat mâncare şi beutură, dér adăpost peste nópte n'a voit sĕ ne dea, pretextând, că se teme, că a fost rĕu tractat în Turda pentru-ce a ţinut tribunĭ la casa sa, căcĭ ar fi avut „patriotica" datorinţă sĕ-i denunţe. In secret mi-a ḑis: décă ai fi singur, d-tale ţ'aşĭ da adăpost şi pe mai lung timp, preotul din Ernut însĕ stă rĕu înaintea Ungurilor.

Aşa stând lucrurile ne-am întors ĕrăşĭ la prota în Gâmbuţ. Petrecêndu-ne Galfi, mi-a dat o bancnotă de 10 fl. de a lui Kossuth, ḑicêndu-mĭ: „Décă mergĭ la St Mărtin, du-te la procurorul Izlaj, spune i că mĕ închin de sănĕtate, şi de cumva te-or încarcera sĕ te apere, că eu 'l voiu résplăti cum va pofti d-sa".

Reîntorcêndu-ne în Gâmbuţ, protopopul nu ne-a primit în casă şi am fost siliţĭ sĕ întrăm în cimiteriu şi sĕ durmim sub ceriul liber; firesce, era vara, şi noi dedaţĭ cu astfel de neajunsurĭ. Diminéţa până în ḑiuă am pornit la drum pe deal în sus. Cam pe la amiaḑĭ am ajuns la pădurea Deagului. Tot pe marginea pădurii mergênd mai mult tăcuţĭ, de-odată zărim lângă nisce copacĭ doi individĭ, carĭ observându-ne, s'au retras în pădure, însĕ peste puţin cunoscêndu-ne au venit la noi, şi, după salutările obicĭnuite, am şeḑut la umbra unui copac. Individii erau Iosif Tomas, ginerele preotului din St. Mărgita, fost tribun la frate-meu; celalalt Georgie Pop, paroch în Bobohalma, care, cum spunea, a fost şi viţelar în Bord, scotea viţeii şi-i păsce, şi séra îi da în sémă, dér şi de asta meseriă a fost silit a abḑice şi a-se ţinea prin pădure. Erau amêndoi în opincĭ, cămeşĭ românescĭ, pĕr netuns, mare. Aşa străformaţĭ, anevoie i-ai fi cunoscut. Şeḑênd aşa la umbră, mai de către séră se auḑia, ca

BCU Cluj / Central University Library Cluj

gheşefturĭ prin carĭ devin atêrnătorĭ de guvern în paguba şi detrimentul poporului şi statului.

In curênd se va vedé, décă guvernul şi partida lui vor primi aceste condiţiunĭ, cam aspre şi grele. Din cele-ce scriu foile guvernamentale, s'ar păré, că nu póte fi vorba de o pace pe astfel de base.

Paginĭ alese.

Din luptele Italienilor pentru libertate.

IX.

— Revoluţia din Martie 1848. — Radetzky fuge ascuns într'un car de fên! — Bravura unui ţĕran şchiop. —

Archiducele Reiner îşĭ esprimase „părerea de rĕu“ pentru purtarea soldaţilor beţĭ şi măcelul ce l'au făcut asupra cetăţenilor nearmaţĭ, în faptă însĕ nu simţea „părerĭ de rĕu“, căcĭ tot el ordonà sĕ se lipéscă pe păreţii oraşului afişe marĭ, carĭ ameninţau pe cetăţenĭ fórte aspru la cas, décă nu se vor stêmpĕra, ci vor cerca sĕ se rĕsbune de batjocura, ce li-s'a făcut din partea zbirilor strĕinĭ cu chip de soldaţĭ!

Asta aprinse şi mai mult poporaţiunea.

Şi chiar în clipele acestea de aprindere sosì în 17 Martie vestea despre isbucnirea *revoluţiei în Paris* la 15 Martie! Vestea atinse ca o electrisare inimile Italienilor îndârjiţĭ. Nimic nu-i mai puté opri sĕ se revolte şi ei!

Cu o ferbere şi o grabă de necreḑut se apucară se pregătéscă cele de lipsă. Fiind-că comitetul revoluţionar nu avea armele şi materiile de rĕsboiŭ necesare, *tótă nóptea de 18 Martie se lucră pe întrecute la fabricarea de lăncĭ şi de pumnale;* ér pentru a puté sta şi în faţa tunurilor inimice, ei fabricară *tunurĭ de lemn*, chemiştii pregătiră la *praf de puşcă, ér femeile topiră la plumb şi turnară glónţe din el!*

Când se făcù ḑiuă, armata voluntară de patrioţĭ revoltaţĭ era deja bine provĕḑută cu arme, aşa cum se putea şi cu muniţiă.

Şi armata, ce se adunase, nu era neînsemnată, căcĭ însa-şĭ municipalitatea făcuse apel către cetăţenii din Milan, ca toţĭ bărbaţii harnicĭ de arme dela 20 până la 60 de anĭ sĕ sară, aducênd, cei ce au, şi armele cu ei, sub stégul de liberare a patriei, de scuturare a jugului strĕin.

Dér nu era uşor lucrul de care se apucară înflăcăraţii patrioţĭ, căcĭ în Milan guvernul austriac aşeḑase pe unul din cei mai luminaţi şi mai rĕsboinicĭ generalĭ ai armatei sale, pe vestitul *Radetzky*, cel atât de preamărit în istoria armatei austriace ca un model de soldat vitéz, şi pus ca icóna înaintea soldaţilor de aḑĭ.

Şi Radetzky era fórte mândru şi fórte încreḑut. Rĕzimat pe 10 batalióne de infanterie, 5 escadróne de călăreţĭ şi şése baterii de tunurĭ, pe carĭ le avea în acest timp între zidurile Milanului, — primea cu un dispreţ mândru (ca sĕ nu-i ḑicem îngâmfat) tóte cererile, ce i-se îndreptau din partea capilor poporaţiunii apăsate, şi le respingea cu grămada, cu mâna pe prăsea!

In faţa acestui puternic duşman avea sĕ stea óstea de voluntarĭ înarmaţĭ cu lăncĭ, cu pumnale şi cu tunurĭ de lemn, ce făcea pregătirile în nóptea de 18 Martie!... Trebuia o mare mĕsură de curagiu şi patriotism, ca cu astfel de glóte sĕ sai în faţa lui Radetzky, cel cu óste regulată şi bine înarmată!

Şi patrioţii italienĭ au avut acest curagiu! Radetzky, simţind pornirea spre o nouă revoluţiă, îşĭ împărţì forţele aşa, că *închise oraşul pe de tóte părţile cu trupe*, ocupând tóte întrările, ca din afară sĕ nu pótă venì nimenĭ, dér nicĭ din oraş înafară sĕ nu pótă merge nimenĭ spre a vestì împregiurimea despre lupta cruntă, ce se pregătesce în oraş!

Aşa stĕteau lucrurile în diminéţa de 19 Martie, după nóptea de fabricaţiunĭ de arme. Din ḑorĭ de ḑi revoltaţii se apucară sĕ *ridice baricade* (stavile, ziduri de apĕrare) în stradele principale, ér după baricade aşeḑară pe cei mai bunĭ trăgacĭ, bine provĕḑuţĭ cu puscĭ şi muniţiă.

Spre a vesti cumva împrejurimea despre ce e în oraş şi a-o chiăma într'ajutor, Italienii slobodiră tótă ḑiua în vĕzduh un fel de balóne micĭ, în carĭ erau scrisorĭ către fraţii din afară, ca balónele, duse de vênt, sĕ cadă în comunele vecine, şi aflate sĕ dee vestea despre ce e în Milan!

In diminéţa de 20 Martie, poporul înarmat dete asalt asupra palatului municipal, ocupat de trupe austriace, fiind acest palat unul din punctele unde mai tare se înţepenise Radetzky cu ostaşii sĕi, ca bun loc de apĕrare!

Dér avêntul poporului revoltat fù aşa de mare, că după o luptă de câteva césurĭ, *palatul îi căḑù în mânĭ*, şi austriacii fuiă goniţĭ cu totul dintr'ênsul!

Dusă de curagiul victoriei, revoluţia cucerì şi mai repede alte douĕ puncte puternice, ocupate de armate duşmană: palatul de *justiţie* şi cel al *poliţiei!* Pe însu-şĭ prefectul poliţiei îl prinseră!

Radetzky, spăriat de aceste isbêndĭ nevisate de el, îşĭ uità mândria de mai înainte şi trimise solĭ la căpeteniile revoltaţilor sĕ le cĕră un armistiţiu (un repaus de luptă) de 15 ḑile, făgăduind, că în timpul acesta „va întrevenì la Viena sĕ le facă destul cererilor Italienilor din Milan!“...

Dér comitetul revoluţionar nu voì sĕ-i dea acest răgaz, în care el putea sĕ capete întărirĭ, ci *respinse* îmbiăciunea plecată a mândrului Mareşal!

Şi merse înainte fără întrerupere, atacând biruitor punct după punct locurile ocupate de armata austriacă.

Tóte le putù înfrânge, dér *casarma sergenţilor de poliţiă*, care era apĕrată şi de un despărţămênt de trupe de geniu, vecine cu acésta căsarmă, — *nu o putea de loc cuprinde!* Pórta ei era închisă, ér de peste ziduri soldaţii şi poliţiştii o apĕrau fórte bine. Din adăpost ei trăgeau în carne vie potopind mulţime de revoltaţĭ, ér dintre ei prea puţinĭ puteau fi atinşĭ!

Atuncĭ un ţeran şchiop, sĕvîrşì un fapt de curagiu aprópe neasămĕnat: Prin tot şiroiul de glónţe ce veneau de peste ziduri, el înaintà schiopând până lângă pórtă, o stropì cu apă tare şi îi dete foc!

Puţin după asta nu numai pórta, ci zidirea întrégă era în flăcărĭ! Soldaţii de geniu se predeteră. Sergenţii însĕ apĕrară şi mai departe casarma până nóptea târḑiu, când apoi o părăsiră retrăgêndu-se prin un drum subpămêntean, în cetate, — ér poporul cuprinse şi acéstă fortăréţă a inimicului.

De aci încolo revoluţia era biruitóre. Cu atât mai vêrtos biruitóre, că împrejurimea aflà despre cele ce se întêmplà în Milan, *şi tóte satele vecine, în frunte cu preoţii lor, deteră, înarmate năvală spre Milan*, spre a venì întru ajutorarea fraţilor revoltaţĭ pentru smulgerea libertăţii!

Mareşalul Radetzky trimise de nou solĭ pentru a cere o încetare a luptei pe un timp órecare. De fapt dorea sĕ aibă pace, ca sĕ se retragă fără primejdii cu trupele, ce i-au mai rĕmas.

Nu i-s'a dat!

Atuncĭ a început, şi fără armistiţiu, *retragerea din Milan*, în diminéţa de 22 Martie, după dóuĕ ḑile decĭ de luptă.

Pentru a produce o zăpăcială, în mijlocul căreia retragerea sĕ-i fie dór mai puţin primejdiósă, artileria lui Radetzky îşĭ îndoì focul, acoperind Milanul cu mii de bombe şi ghiulele de tun!..

In mijlocul acestui bombardament fioros, *Radetzky plecà din oraş ascuns într'un car cu fên!*

Numai aşa putù scăpa! La marginea oraşului îşĭ ridicà încă-odată pumnii asupra lui, scrîşnind: „O sĕ ne vedem noi încă, nu peste mult!“ — (Luaţi-'l de pe mine că-l omor!.)

In fuga sa, la Lodi auḑì, că şi în *Veneţia* isbucnise o revoluţie asemenea, şi că şi acolo austriacii au păţit'o tot ca el!..

Italienii au perdut în aceste lupte ceva peste 1000 de morţĭ, printre carĭ şi vre-o 50 de femei, — ér Radetzky a perdut, cum însu-şĭ spunea mai târḑiu, *4000* de ómenĭ! Din 400 de tunarĭ nu i-a mai rĕmas, decât *5*.

Milanul s'a declarat independent!

Spic.

SCIRILE ḐILEI.

— 2 (14) Ianuarie.

Cu ocasiunea Anului nou am primit din sînul românimei din tóte părţile numĕróse felicitărĭ şi îmbărbătărĭ de a continua lupta pentru ajungerea marei ţinte, ce o urmăresce organul nostru de publicitate de şése-ḑecĭ de anĭ şi mai bine. Mulţămim din inimă amicilor şi sprijinitorilor noştri pentru amicabila aducere aminte şi pentru căldurósele cuvinte de încurajare, ce ni-le adreséză, şi-i asigurăm, că numai dela zelul şi însufleţirea cu care ne vor da preţiosul lor concurs în gréua nóstră luptă, va atêrna şi succesul ei.

Preséra Anului nou în Braşov. Ca în toţĭ anii, aşa şi de astă-dată preséra anului nou a fost serbată de societatea română din Braşov printr'o întrunire la petrecerea de dans, ce a fost arangiată din partea „Reuniunei femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace din Braşov-Săcele“. Petrecerea s'a dat în sala otelului central Nr. I. Deşi mai slab cercetată, ca în alţĭ anĭ, ea a fost destul de veselă şi a durat până târḑiu. Costumul naţional încă a fost representat prin câte-va dame din societatea nóstră.

Cine va fi vicar în Făgăraş? In numele mai multor Făgărăşenĭ ni-se adresêză următórele rênduri, cu rugarea de-a le da loc în colónele fóiei nóstre: „In nu-

---

de sub pămênt, bubuiturĭ de tunurĭ. Era bătaia dela *Iod*, orĭ Jád, lângă Bistriţa. Nu sciam nimic ce-i în lume, n'aveam cu nime comunicare. „Gazeta“ ca 'n palmă. Era 16 Iunie, noi pornisem din Deva în 6 Iunie; atâta timp am tot venit.

De către séră a venit şi preotul Tomas Aron, a bătut în pălmĭ şi în frica sa era desperat despre viitorul nostru. Cerem la el adăpost peste nópte şi ne denégă. — „Ce hantătar, de vĕ temeţĭ de noi ca de dracul“ am ḑis. — „Mĕi frate, şi de umbra mea mi-e frică, dér am o casă jelerésca aicĭ aprópe de pădure, acolo veţĭ puté odihni, şi eu vĕ voiŭ provedé cu celea de lipsă, cu mâncare, beutură şi haine de pat“. Am mers cu toţii la casa desemnată şi preotul Tomas ş'a ţinut cuvêntul. Popa din Ernut vrênd a sci cum stau lucrurile, a trimis un om sĕ cheme pe diminéţa pe preotésa lui, care pe când ne-am sculat, a fost sosit. I-a spus, că cu tistul curţii, Bogdan, nu stau chiar bine, ce nu i-a prea convenit.

Cam pe la 9 óre a. m. am luat drumul peste dealurĭ şi prin Valea Sasului pe la preotul Căpucianu, unde am mai odihnit puţin, am ajuns în Dicio St. Mărtin şi mai aprópe de piaţă am întrat într'o boltă sĕ-mĭ cumpĕr tăbac. Acolo era Simon Ios protonotar şi încă un domn, carĭ s'au minunat cum de am cutezat sĕ venim tocmai în St. Mărtin. Li-am arătat paşapórtele şi scriptele, carĭ le aveam dela comisarul ţĕrii.

De aicĭ am mers drept la curtea procurorului Izlaj, ne-am dat paşapórtele şi alte scripte ce aveam, şi l'am rugat, după ḑisa lui Galfi, sĕ mĕ apere de va fi de lipsă. Mi-a promis, şi luând scriptele a mers la casa comitatului îndrumându-ne, că până se va reîntórce sĕ stăm în crîşma sa dela pórtă. Ca cârciumar era un cismar honved şi el. Avea multe arme acăţate de păreţĭ. Un Ungur din St. Mărtin, Molnar Mihai, îşĭ bea iute vinul, iese şi merge la casa comitatului şi provócă pe haiducĭ sĕ mérgă la crişma lui Izlaj, că vor face prinsóre bună, că acolo-s douĕ paserĭ: prefectul din Chirileu Moldovan şi popa din Ernut. Nu peste mult es dela casa comitatului patru haiducĭ cu patru puscĭ, vin drept la mine şi mĕ întrébă, că cine sunt. — „Preotul din Chirileu Isaia Moldovan“ rĕspunsei. — „Intră în casă“ 'mĭ ḑiseră. Am întrat, apoi întrébă pe popa din Ernut, că cine-i, şi după-ce ş'a spus numele a ḑis: „Luaţi-vĕ ce aveţĭ şi ne urmaţĭ. Am eşit, şi ei doi înainte, doi dindĕrĕt, ér noi între ei, ne-au condus la casa comitatului. Când întram pe pórtă, venia în fuga mare asupră-ne fiscul comitat. Elekes Farkas cu capul gol, şi de departe a strigat haiducilor: (takarodjatok be gaz emberek) Căraţi-vĕ înăuntru ómenĭ de nimica, cine v'a poruncit sĕ infestaţĭ pe aceştĭ ómenĭ de omenią, carĭ îşĭ au scrisorile lor legitimătóre“.

A venit la noi Elekes Farkas, ni-a întins mâna, ba ne-a luat de subsuorĭ, ne-a condus în casa pârcălabului Szönyi, ni-a dat ḑiare sĕ cetim şi ni-a ḑis sĕ fim încredinţaţĭ, că nu vom avé nicĭ o bântuială.

St. Mărtinul în acele timpurĭ era un simplu sat; până lângă casa comitatului tot edificii cu paie coperite.

După-ce abia a doua ḑi ni s'an revidat paşapórtele, m'am despărţit de popa din Ernut. El cu mumă-sa a mers cu căruţa la Ernut. Eu sciind, că soţia mea se află la părinţii sĕi în Ceuaş cu copila ce o aveam, Maria, ca de 3—4 anĭ în etate, am mers într'acolo şi am trecut Tĕrnava-mică într'o luntre din sus de Deaş (Désfalva) şi pe séră am ajuns în Ceuaş Socrul meu era scos din casa sa proprie şi locuia într'o căsuţă închiriată, unde îmĭ aflai preotésa, copila Maria şi încă un pruno născut în Aprilie şi botezat Alexandru. Copila nu mai scia românesce nicĭ un cuvênt. Conversând tot cu copii de ungur, şi-a uitat limba maternă.

Am şeḑut în Ceuaş vre-o patru ḑile. Auḑênd poporenii mei din Chirileu dela nisce Vidrăşenĭ, carĭ erau în St. Mărtin când m'au benignisat fibirĕul Vita, că am sosit şi mĕ aflu în Ceuaş la socru-meu, au mers la groful din St. Paul cerênd sfat, că chema-mĕ-vor acasă, séu ba? Li-s'a dat sfat sĕ mĕ cheme. Au şi sosit a 4 ḑi doi ómenĭ, Cergizan Tóder a Giluci, prim curator, şi Chereches Stefan fĕtul, mi-a uspus, că au fost la groful şi i-au sfătuit sĕ mĕ cheme acasă. Cergizan Tóder a căruia casă nu arsese, mi-a ḑis, că-mĭ dă sălaş şi întreţinere. Veḑi bine, eu nu aveam nimica, numai îmbrăcămintea desolată ce era pe mine. Am primit sfatul, mi-am luat rĕmas bun, dela ai mei şi cu băţul, soţul meu de călĕtorie, am plecat către Chirileu, unde sosind, m'au primit cu bucurie poporenii câţĭ mai erau în viaţă. In Octobre 1848, când au trecut Mureşul cu frate-meu, au perit numai doi, dér în Febr. venind nescarĭ veneticĭ, cum le ḑicea ei altcum jăfuitorĭ, au puşcat pe judele Sas Maxin, pe juratul Oros Ioau; cu altă ocasiune, au dus cu sine alţĭ veneticĭ pe 7 inşĭ, pe carĭ nu se scie unde i-au omorît, căcĭ mai mult nu s'au întors. Aşa din Chirileu au perit 11 inşĭ.

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

.ul 263 din anul 1898 al preţuitului diar „Gazeta Transilvaniei“, cetind sub rubrica „Scirile dilei“, că mult iubitul şi neobositul nostru vicar, d-l Basiliu Raţiu, care în decurs de 12 anĭ a păstorit pe credincioşii sĕi cu adevĕrat zel şi însufleţire preoţéscă, şi care în intervalul acesta a adus atâtea sacrificii morale şi materiale pentru interesele bisericei, şcólei şi naţiunei sale, fŭ rechiămat din Făgăraş la Blaşiu, am regretat cu toţii din inimă acéstă depărtare. Dér décă aşa s'a întêmplat şi a dorit póte şi d-l vicar sĕ ocupe în viitor un post mai liniştit după atâtea oboselĭ şi alergărĭ, trebue sĕ ne împăcăm cu rechiămarea d-sale; tot-odată însĕ nu putem sĕ nu dăm espresiune dorinţei generale a Românilor făgărăşenĭ, ca în fruntea acestui vicariat atât de important sĕ fiă pus érăşĭ o persónă, care prin înţelépta şi activa sa stăruinţă sĕ corĕspundă asemenea aşteptărilor nóstre. De aceea aşteptăm cu încredere dela Escelenţa Sa, iubitul nostru Metropolit, şi dela Prea Vener. Consistoriu, că vor fi cu deosebită consideraţiune la acéstă dorinţă generală. Cu deosebire dorim sĕ se aibă în vedere, ca viitorul vicar sĕ fiă una din acele persóne, carĭ sĕ se bucure tot-odată şi de simpatia poporului nostru, o cerinţă, care în împrejurările grele de adĭ este neapĕrată pentru succesul viitórei sale activităţĭ“.

Călĕtoria părechii moştenitóre române. In primele dile ale lui Ianuarie, prinţul Ferdinand şi prinţesa Maria vor pleca la Coburg pentru a asista la serbările de familie, organisate pentru nunta de argint a părinţilor princesei române, ducele Alfred de Saxa-Coburg-Gotha, al doilea fiu al regelui Engliterei, şi marea ducesă Maria Alexandrovna, unica fică a Ţarului Alexandru II.

Sĕrbarea Anului-nou în Bucurescĭ. Diua de erĭ, Anul-nou, s'a serbat în Bucurescĭ, ca de obiceiŭ, cu solemnitate. Maj. Sa regele Carol şi principele Ferdinand, încunjuraţĭ de casa civilă şi militară, s'au dus la Metropolie, unde la $10^1/_2$ óre diminéţa, în presenţa miniştrilor, a preşedinţilor Corpurilor legiuitóre şi a unui numĕros public, s'a sĕvârşit serviciul dumnedeesc. Până la biserică trăsura regală a fost condusă de un escadron de cavaleriă. După serviciul divin Regele a trecut în revistă garda de onóre înşirată în curtea Metropoliei, apoi a mers în apartamentele Metropolitului-primat, unde a primit felicitările înaltului cler şi ale persónelor de faţă.

Cor şi bibliotecă în Boziaş. Din *Boziaş* (lângă D.-St.-Mărtin) ni-se scrie, că tînĕrul învĕţător de acolo G. *Săbău* a pornit laudabila mişcare de a forma un *cor* şi o *bibliotecă* poporală. Corul este deja înfiinţat, şi a şi cântat cu succes în sĕrbătorile Crăciunului. Pentru înfiinţarea bibliotecei lucrarea urméză cu zel. D-l învĕţător Săbău, pentru a aduna sumele trebuincióse de banĭ, a colindat cu corul în comună şi jur, adunând o sumă relativ frumuşică. Ar fi de dorit, ca nisuinţele de felul acesta sĕ fie sprijinite de fruntaşii din popor. Despre acésta nicĭ nu ne îndoim. Rĕmâne, ca iniţiatorii acestei frumóse mişcărĭ sĕ mérgă statornic înainte şi sĕ nu sĕ lase abătuţĭ şi înfricaţĭ de cei rĕutăcioşĭ şi slabĭ cu duhul.

Ortacii lui Krivany. Din *Arad* se anunţă, că în afacerea faimósei hoţii a lui Krivany, s'a ivit o nouă întorsătură. S'a aflat, că Krivany a avut *complicĭ*. „Aradi Közlöny“ dice, că numiţii complicĭ au sciut despre hoţiile sĕvârşite, dér asupra lor până acum nu s'a făcut nicĭ o investigaţie. Sunt bănuelĭ întemeiate, că *hoţul a avut mai multe gazde*, carĭ din banii furaţĭ de Krivany au primit sume marĭ, ér unul din ei, chiar în ajun de arestarea lui Krivany, *a luat o parte din banĭ cu sine.* Afară de aceştia o damă a cercetat adese-orĭ pe Krivany la otelul „Klomser“ din Viena. La femeia acésta s'a vĕdut bancnote de câte o miie fl. Judele a căpĕtat date positive despre acea damă, despre care se susţine, că ar fi din Arad. Investigaţia se ţine în secret.

Bogăţiile miniştrilor şi deputaţilor ungurĭ. O fóiă ungurésca publică următórea statistică asupra bogăţiilor diferiţilor miniştri şi deputaţĭ ungurĭ: Deputaţii din partida guvernului dispun la olaltă de 171,680 jugĕre de pemênt, pe când cei din opositie au 532,893 jugĕre, va sĕ dică de trei-orĭ mai mult. Intre toţĭ, cel mai mare proprietar de pămênt este contele Frideric Wenckheim, care are 97,462 jugĕre; la locul al doilea vine contele Alexandru Karolyi cu 63,681 jugĕre; contele Vasilie Károlyi are 40,786 jugĕre; contele Teod. Andrassy 39,134; contele Eugen Zichy 36,506; contele Ioan Zichy 28,355; contele Samuil Teleki 25,657; contele Stefan Karolyi 25.380. Toţĭ acaştia sunt opositionalĭ. Dintre guvernamentalĭ, cel mai mare proprietar de pămênt e Coloman Tisza, care are 19,792 jugĕre, ér după el urméză contele Eugen Karácsonyi cu 17,835 jugĕre, contele Mihail Esterhazy, preşedintele „Casinei Naţionale“, are 16,533 jugĕre, contele Iuliu Andrassy 14,024, contele Arthur Pejacevicĭ 10,239. Ceilalţĭ deputaţĭ au mai puţin de câte 10,000 jugĕre. Dintre *miniştri*, baron Desideriu Banffv are 3777 jugĕre, Daniel 4158, Perczel 300, Lukacs 235 etc.

In locul felicitărilor de anul nou. In mai multe centre românescĭ s'a luat şi de astă-dată frumósa iniţiativă, de-a rescumpĕra felicitările obicĭnuite de anul nou cu anumite sume de banĭ pentru scopurĭ culturale şi de binefacere. Astfel în Braşov mai mulţĭ inşĭ, în loc de-a cheltui cu scrisorĭ, bilete, orĭ chiar şi cu telegrame de felicitare de anul nou, au contribuit acele sume în favorul mesei studenţilor, alţii plătind abonamente la numerii de Dumineca ai „Gazetei Transilvaniei“ pentru comunele românescĭ sĕrace. In *Blaşiŭ* contribuirile s'au făcut în favorul fondului studenţilor bolnavĭ, după cum se vede din darea de sémă ce-o publicăm mai jos. La Sibiiu s'a contribuit în favorul „Casei naţionale“. Lista contriburiilor incurse în acest scop la biuroul Asociaţiunei am publicat'o deja. S'au adunat la început 60 fl., ér după aceea au mai contribuit, după cum ne comunică biuroul Asociaţiunei, următorii d-nĭ din Sibiiu: Ioan V. Rusu, protopop 2 fl., Dr. E. Dăian publicist 2 fl. 50 cr., Ars. Bunea, secretar 1 fl., Ar. Lupean, funcţionar 1 fl., Const. Stezar, căpitan c. r. în pens. 1 fl., locotenent S. Herbag 2 fl., Ana Moga 3 fl., toţĭ din Sibiiu; ér din Sĕlişte: I. Banciu, comerciant 1 fl. şi Nic. Henţu, notar 1 fl. — Adĭ primim dela d-l advocat Dr. Gavril *Tripon* din Bistriţa 2 fl. în favorul mesei studenţilor din Braşov, ca rescumpĕrare pentru felicitările de anul nou.

Contra treicolorului român. „Patria“ din Cernăuţĭ scrie: Ni-se anunţă cu tótă certitudinea, că dela guvernul ţĕrii s'a lansat o ordonanţă către tóte posturile de jendarmĭ, ca sĕ suprime treicolorul din portul naţional. Declarăm, că nu ne vine a crede, că guvernul Bucovinei sĕ facă o astfel de gogomăniă, pe care nicĭ chiar Maghiarii n'au cutezat sĕ o facă, fiind dór' sciut, că treicolorul e o parte integrantă a costumului naţional.

Falsificatorĭ de vinurĭ condamnaţĭ. Mare sensaţie a făcut la timpul sĕu descoperirea, că firma marilor comercianţĭ de vinurĭ *Engel* din Cincĭ-bisericĭ, a umplut tótă ţéra cu vinurĭ false, trimiţênd în diferite oraşe vagóne întregĭ de butóie cu vinurĭ fabricate în pivniţă, carĭ nicĭ n'au vĕdut strugurul. In urma arătărilor făcute, s'au pornit contra numitei firme cercetărĭ înaintea a cincĭ autorităţĭ de-odată. Una dintre aceste autorităţĭ, anume căpitănatul de poliţie al cercului V din Budapeşta, a adus deja judecata, condamnând pe doi dintre proprietarii jidanĭ ai firmei amintite, anume pe Engel Adolf şi pe Engel Mihaly, la *câte-o lună temniţă şi câte 300 fl. amendă.* — Al doilea falsificator de vinurĭ s'a aflat în Csaktornya. Anume, firma Wertheim a încărcat câte va butóie de vin pe tren, despre care vin însĕ s'a constatat, că era fals. Tribunalul de-acolo a hotărît, ca vinul fals sĕ fiă aruncat, ér pe falsificatorĭ i-a condamnat la grele pedepse în banĭ. Intr'una din dilele acestea s'a dus în deplinire sentinţa, fiind aruncate în vale 90 hectolitri de vin falsificat. — Al treilea falsificator de vinurĭ este jupânul *Bürger* dela Cricău. Acesta fiind om cu banĭ şi cu putere, s'a svîrcolit mult, ca sĕ scape de pedépsă şi era cât p'aci sĕ isbutéscă, măcarcă a făcut multe „mişcoranţii“, speculând anĭ de-arêndul ru vinurĭ false. Deşi în privinţa lui s'au aflat marĭ cantităţĭ de-asemenea vinurĭ, abia şi cu mare greutate a fost osîndit în prima instanţă la pedépsa ridiculă de *una di închisóre* Jupânul însĕ a înaintat recurs, mergênd chiar până la ministrul de interne, care fără multă batere de cap a şi adus hotărîrea, prin care *pe Bürger îl declarase nevinovat.* S'a întêmplat însĕ, că înainte de-a se fi publicat acéstă hotărîre, veni ministrul Darányi cu nouĕ dovedĭ în contra lui Bürger şi sili pe colegul sĕu Perczel sĕ apróbe sentinţa instanţei prime. Astfel Bürger va trebui sĕ stea o di în temniţă. Asta n'ar fi nimic, dér nenorocirea, după cum spune „Alkotmany“, constă în aceea, că Bürger în urma serviciilor făcute guvernului era pus în lista celor ce aveau sĕ fiă distinşĭ cu titula de *„nobil maghiar“*. Acum însĕ, distincţiunea de „nobil maghiar“ va trebui s'o schimbe cu distincţiunea de temniţar maghiar.

Elevĭ bunĭ şi elevĭ rĕi. Ministrul de culte şi instrucţie ung. vrea un lucru nou: sĕ înfiinţeze şcolĭ anume, în carĭ sĕ separeze pe *şcolarii cei rĕi*, pregătind firesce pe séma lor alt program de invĕţămênt potrivit puterilor lor, nu acelaşĭ cu a celor bunĭ. A adresat de curênd o circulară către şcoiile din Budapesta, ca sĕ-i înainteze câte-un conspect despre numĕrul elevilor slabĭ, ce se află în ele. Dér compunerea statisticei acesteia merge greu: profesorii discută asupra mĕsurei după care sĕ declare pe un elev de „slab“... Unii, luându-se după modelul strĕinătăţii, dic sĕ fie declarat elev slab acela, care în o clasă a căduţ de douĕ orĭ. Profesorii de matematicĭ dic, că „odată-unu“ sĕ fie mĕsurătoriul: care până la 12 anĭ n'a putut învĕţa „odată-unu“, sĕ fie declarat cap slab. Dér învĕţătoresele sĕ împotrivesc grozav acestei propunerĭ (bag sémă unde sĕ sciu tarĭ şi ele în „odată-unu“...) Cei mai mulţĭ au retrimis circulara cu rugarea, ca ministrul sĕ dee instrucţii amĕnunţite, carĭ elevĭ sunt a se declara de „slabĭ?“

Arestarea unui anarchist în Orĕştie. O scire interesantă se comunică din *Orĕştie* diarului ungurescu *„Kelet. Ért.“*. Se dice anume, că poliţia a arestat dilele trecute pe un anarchist din Milano cu numele *Giraldo Athanasio*, muncitor la lucrările construirei unui pod. Séra muncitorii s'au adunat la ospĕtărie, unde Giraldo a ţinut o cuvêntare, în care a dis, că „mai întâiŭ trebue omorît regele, apoi consilierii sĕi“. Un muncitor german a denunţat pe anarchistul, care a doua di fŭ arestat. La investigare Giraldo a recunoscut, că este anarchist. El a fost trimis înaintea tribunalului din Deva, unde fŭ ascultat. Se crede, că el va fi dat afară din ţĕră.

Lume jidovéscă. In Lipto-Szent-Miklos se află douĕ scóle jidovescĭ, una civilă şi alta elementară. Amêndouĕ scólele sunt susţinute de stat, dér pentru aceea nu sunt neconfesionale, ci jidovescĭ în înţelesul strîns al cuvêntului Deşi majoritatea elevilor acestor scóle sunt creştinĭ catolicĭ şi evangelicĭ, directorul cu ocasiunea când s'au făcut rugăciunĭ în sinagoga jidovéscă în memoria rĕposatei împĕrătese-regine, a silit şi pe scolarii creştinĭ sĕ mérgă sĕ se închine în sinagoga jidovéscă. Pe unii dintre scolarĭ însĕ nu i au lăsat părinţii sĕ mérgă în sinagogă. Din causa acésta directorul scólei i-a pedepsit. Acesta e primul cas, dice „A-ny“, când în Ungaria se pedepsesc copiiĭ creştinĭ pentru-că n'au mers sĕ se închine într'o sinagogă. In adevĕr, lucrurile au ajuns departe. Ca mâne va sosi timpul, că toţĭ Ungurii vor trebui sĕ se taie împrejur.

Un protest contra sărutărilor demonstrative ale Americanilor. Precum am mai arătat, tînĕrul oficer de marină american Dr. Hobson, — care s'a purtat cu multă vitejie în rĕsboiul cu Spaniolii, când c'un curagiu estraordinar şi cu periculul vieţii a scufundat corabia „Merrimac“, ca sĕ împiedece astfel ieşirea corăbiilor spaniole din sînul Santiago — călĕtoresce acuma prin America ţinênd prelegerĭ. După ce termină aceste prelegerĭ, damele americane, drept demonstraţie patriotică, năvălesc asupra lui, ca sĕ'l sărute tóte de-a rêndul, şi el sĕ le rĕspundă tot cu sărutărĭ, şi acésta se repetéză în fie-care oraş, unde apare. Deunădi mult sĕrbătoritul Hobson a dat de scire, că va prelege şi în oraşul Denver. In urma acésta apărŭ la tóte colţurile stradelor oraşului un afiş cu următorul cuprins:

„Bărbaţĭ ai oraşului Denver! Suntem sătui de sărutările lui Hobson, şi Denver sĕ nu se numere între acele oraşe americane, carĭ fac de batjocura lumei moravurile şi femeile nóstre. Décă femeile din Denver n'ar avé destulă stimă de sine, atuncĭ vor interveni bărbaţii. Nu din gelosiă, ci noi ni-am îngreţoşat de scirile, ce ne vin din alte oraşe şi ni-am decis sĕ păzim reputaţia femeilor nóstre“. — Óre între astfel de împrejurărĭ va mai merge Hobson la Denver?

Concert. Mâne, Duminecă în 15 n. c., se va da la mese întinse în sala nouă de concerte o serată umoristică c'un program bogat. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea 40 cr. In pausă se vor împărţi, în sunetul trompetelor şi al timpanelor, gogóşe şi trei premii marĭ.

Dela Comună.

Braşov, 12 Ianuarie n.

Erĭ representanţa comunei Braşov a ţinut o adunare generală, care a fost fórte bine cercetată. După-ce preşedintele, primarul *Hiemesch* a salutat pe membri representanţei în noul an, a făcut unele comunicărĭ curente, dintre carĭ însemnăm împărtăşirea, că congregaţia comitatensă a aprobat decisiunea, representanţei comunale orăşenescĭ, ca *locul situat imediat sub* „Strajă“ sĕ se vêndă în parcele pentru clădirĭ de vile, ér recursul făcut de Dr I. Fabritius l'a respins.

După acésta a urmat o interpelare a membrului Dr. *Flechtenmacher*, care arătând, că dela poliţiă i-s'a retrimis raporturile asupra bólelor epidemice, ce le-a făcut până acuma în limba germană, cu avisul, ca sĕ le scrie ungurescе, — întrĕbă pe primar, décă îi aplecat a interveni în contra acestei procederĭ nejustificate? Primarul *Hiemesch* crede, că totul provine numai dintr'o neînţelegere şi promite, că va cerceta casul şi că va da lămurirĭ în şedinţa viitóre. Ruspunsul sĕ ia la cunoscinţă.

A urmat apoi, ca punct 1 al ordinei de di, desbaterea asupra propunerii privitóre la interpelarea d-lui Dr. Carl Lurtz în afacerea numirei noului căpitan al oraşului.

Numitul membru arătase în interpelaţia sa, că în concursul, ce s'a publicat de către fişpan pentru ocuparea postului de căpitan orăşenesc, n'a cerut dela el şi cunoscinţa limbei germane şi române, care trebue sĕ o aibă după legea de naţionalitate, căcĭ aceste limbĭ sunt limbĭ protocolare ale comunei şi decĭ ceruse, ca representanţa comunală sĕ se plângă în contra numirei în asemenea condiţiunĭ la curtea administrativă.

Magistratul a propus, ca sĕ nu se facă acéstă plângere, căcĭ ea ar fi admisibilă numai, décă s'ar dovedi, că cel numit în adevĕr nu posede calificaţiunea legală. Acésta dovadă nu se póte aduce însĕ acuma. Comisiunea permanentă însĕ nu s'a alăturat la propunerea magistratului, ci a propus: sĕ se facă în contra numirei noului căpitan orăşenesc, pe basa acelui concurs nelegal, o representaţiune la curtea administrativă.

Interpelantul *Dr. Lurtz* dice, că după-ce în concurs nu s'a cerut cunóscerea limbilor germană şi română, trebue sĕ se admită, că noŭ numitul căpitan orăşenesc nu cunósce aceste limbĭ în vorbă şi în scris

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Quod non est in actis, non est in mundo. (Ce nu stă în acte, nu se ia în considerațiă). Afară de acésta vorbitorul înțelege sub „numire“ tótă procederea observată până la numirea făcută. Disposițiile legei de naționalitate nu se țin, decĭ e datoria nóstră, ca cetățenĭ ai statului, e datoria comunei a cere stricta respectare a legii. Se va vedé ce va dice curtea administrativă, căcĭ ea dór de aceea a fost înființată, ca sĕ fiă un scut în contra organismului administrativ turburat de pasiunile partidelor. De aceea spriginesce propunerea comisiunei permanente.

Membrul Dr. Zakarias ia în apărare (limba maghiară) propunerea magistratului, dicênd între altele, că la alegerile premergĕtóre ale funcționarilor comunei nu s'a cerut cunoscința în vorbă și scris a limbei române și că cei mai mulțĭ nicĭ nu o cunosc. Nicĭ la alegerea de primar nu s'a cerut în concurs cunóscerea celor douĕ limbĭ protocolare. De ce dér sĕ pretinde tocmai față cu căpitanul orașului, ceea-ce nu s'au pretins față cu ceilalțĭ? Crede, că Dr. Lurtz n'ar fi făcut recursul, décă ar fi fost numit șef al poliției un candidat Sas. Mai dice, că concursul e una și numirea e alta. Nu se pot împreuna amêndouĕ.

Membrul A. *Vlaicu* pártinesce propunerea comisiunei permanente spriginită de Dr. Lurtz din punct de vedere a legei de naționalitate, care este o lege fundamentală.

Dr. Lurtz rĕspunde lui Zakarias, constatând, că dênsul a cerut sĕ se facă recurs contra concursului fișpanului încă înainte de ce s'ar fi sciut, cine va fi numit, un Sas, orĭ un Ungur și propune în fine, ca în contra propunerii comisiunei permanente sĕ se pótă face recurs numai *extra dominium.* Procurorul (fișcalul) orașului *Reich* ia în apărare din punct de vedere juridic propunerea magistratului și dice, că recursul nu va avé nicĭ un resultat, căcĭ legea nu ar admite ca sĕ se recureze și în contra procederei înainte de numire.

Mai vorbesce Dr. Arpád Papp, care dice, că numirea este o faptă împlinită și că printr'asta, numindu-se un Ungur, s'a luat în considerațiă și interesele locuitorilor maghiarĭ ai orașului, căcĭ și așa funcțiunile orașului sunt aprópe tóte în mânile Sașilor. Este în contra recursului.

Dr. *Flechtenmacher* rĕspunde, că décă statul ar ținea séma la ocuparea funcțiunilor cum sĕ cuvine de naționalitățĭ, atuncĭ acest principiu s'ar valora mai mult pretutindenea.

Senatorul *Schnell* observă, că nicĭ odată Maghiarii n'au competat ca practicanțĭ la primăriă, că vor sĕ între numai de-adreptul în posturile cardinale, fără a face mai întâiŭ serviciul și praxa cuvenită, decĭ nu se pot plânge, că nu au fost considerațĭ la funcțiunĭ.

După-ce mai urméză câte-va replicĭ se aduce la vot propunerea comisiunei permanente, ca sĕ se facă recurs la curtea administrativă în contra numirei căpitanului orașului și *se primesce* cu mare majoritate. Mai departe se primesce și propunerea, ca contra acestei hotărîrĭ sĕ se pótă face recurs numai *extra dominium.* In continuarea desbaterii asupra ordinei de di se resólvă și cestiunea reconstruirei scaunelor măcelarilor în sensul propunerii magistratului, după care locul, ca și până acuma, va rĕmâné proprietatea orașului, ér nouele scaune se vor construi în anul 1899 după sistemul halelor moderne cu o cheltuială de 28,000 fl.

Darurĭ pentru masa studenților din Brașov.

Frumósa ideiă, de-a înființa aicĭ în Brașov o masă a studenților, la care elevii românĭ sĕracĭ dela scólele nóstre sĕ pótă căpĕta mâncarea gratuit, e întîmpinată cu multă căldură din partea publicului românesc. In dilele din urmă s'au făcut în scopul acesta fórte frumóse darurĭ din partea mai multor familii și bărbațĭ generoșĭ ai noștri. In ajunul Crăciunului, studenții românĭ împărțițĭ în mai multe grupurĭ și sub conducerea câte unui profesor au umblat la colindat pe la familiile române din Brașov și Zĕrneștĭ, cu care ocasiune s'au adunat darurĭ în favorul mesei studenților în sumă de *419 fl. 56 cr.* D-nii *Dobrescu și Parascheva* din Ploeștĭ au dăruit 200 lei; d-l M. Cirlea, notar public în Abrud 50 fl.; F. A. din Brașov 50 fl. etc. Astădi mai primim dela d-l director gimnasial Oniția următórea:

Dare de sémă.

Brașov, 2 (14) Ianuarie 1899.

Pentru *masa studenților* au mai întrat următórele contribuțiunĭ: Ios. Pușcariu fl. 5; I. Axentie Severu fl. 1.20; Ioan Dariu fl. 2; Ipol. Ilasievicĭ fl. 1; Vasile Goldiș fl. 2; Iosif Maxim fl. 2; Nic. Puican fl. 2; Pavel Budiu fl. 2; Dr. C. Lacea fl. 1; Tim. Popovicĭ fl. 1; Dr. Ios. Blaga fl. 2; Aurel Ciortea fl. 1; Andrei Bârseanu fl. 2. Pavel Perçea fl. 1; Dum. Lupan fl. 2; Ioan Socaciu fl. 2; G. Chelariu fl. 2; D. Făgărășianu fl. 2. — *Suma fl. 33.20.*

Direcțiunea scólelor medii gr. or. române îșĭ îndeplinesce o plăcută datorință, aducênd mulțumitele sale cele mai vii pentru sumele oferite.

Virgil Oniția,
director.

„An-noŭ fericit.“

Blașiŭ, la 10/I 1899.

Aducem la cunoscința tuturor prietinilor și cunoscuților, cumcă în locul felicitărilor de anul nou am contribuit în favorul fondului școlarilor *morboșĭ dela institutele din Blașiŭ*, cu următórele sume:

I. M. Moldovan, preposit capitular 10 coróne, Dr. Aug. Bunea, canonic 4 coróne, Dr. Vasile Hossu, canonic 4 cor., Dr. Victor Smigelschi, canonic 4 cor., I. Brut Hodoșiu, director la „Patria“ 4 cor., Aurelia n. Solomon. direct. intern. de fete 4 cor., Vĕd. Maria Vlasa 2 cor., Gavril Precup, profesor gimn. 2 cor., Silvestru Nestor, prof. gimn. 2 cor., Dr. Iuliu Maniu, advoc. archidiecesan 3 cor., A. C. Domșa, compt. la cassa centrală 2 cor., Sofron Stan, compt. la „Patria“ 2 cor., Emil Viciu, prof. și rector la intern. Vancean 2 cor., și Ioan Fodor, profesor gimn. 2 cor. Total: 47 cor.

Adunarea

comitetului central al Reuniunei învĕțătoriior românĭ din Archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Blașiŭ, 10 Ianuarie n. 1899:

Adi, în 10 Ianuarie n., comitetul central al Reuniunei învĕțătorilor s'a întrunit într'o adunare de tot interesantă. Afară de membrii din centru, au fost 16 învĕțătorĭ.

Ședința I s'a început la órele 9 a. m.

1) Adunarea a deschis'o praședintele George *Muntean*, valorosul și preameritatul director dela preparandia, normele și scóla de fete din Blașiŭ, care cu o vorbire plină de erudițiune și însuflețire, a arătat celor de față scopul mărețu al adunării de adi. Vorbirea d-sale a produs mare însuflețire în totĭ cei presențĭ și a fost viŭ aplaudat.

2) Indată după deschiderea adunării, profesorul preparandial Nicolae *Pop* cetesce Raportul biroului central al Reuniunei despre activitatea sa dela înființarea Reuniunei și până adi. Raportul începe cu cele mai frumóse, mai sublime și mai avêntate idei, continuă și sfîrșesce în modul cel mai detaiat desfășurând frumos și fidel din pas în pas tóte mĕsurile întreprinse de biroul central în interesul Reuniunei. In specie arată pașii biroului făcuțĭ în cestiunea diurnelor delegaților la adunările generale. Din acest raport reesă, că biroul central, deși însu-șĭ nemulțămit pentru moment cu resultatul activității sale, totușĭ este deplin liniștit în consciința sa, că a făcut tot, cât numai a putut și i-a stat în putere a face în cadrul Statutelor, pentru ajungerea scopului Reuniunei.

După cetirea Raportului, ia cuvêntul învĕțătorul Dumitru *Zah* și prin o vorbire de tot inteligentă și în tóte motivată propune, ca raportul despre activitatea biroului central sĕ se ia spre sciință aprobătóre, apoi apărând fericit biroul central contra atacurilor nedemne, lansate și pe cale publică, rógă praședintele, ca sĕ se urgiteze resolvirea cu diurnele pentru adunările generale.

Praședintele aduce la cunoscință, că în acest respect deja s'a făcut urgitarea la protopopiate, dela carĭ n'a venit încă rĕspuns.

3. Profesorul dela scóla de fete superióră, Aurel C. *Domșa*, presentă proiectele de regulamet pentru adunările generale, pentru comitetul central și pentru comitetul despărțĕmintelor. Ele s'au desbătut și în general și în special, și cu puține și neesențiale modificărĭ s'au și primit.

Cu aceste ședința la órele 12 a. m. se suspinde până la órele 2 p. m.

Ședința II. La órele 2 p. m. s'a început ședința a doua, cea mai interesantă parte a adunărei de adi.

1) Primul obiect al ședinței a fost cestiunea înființării unei fóie pedagogice.

Profesorul preparandial Ioan F. *Negruțiu* presentă raportul despre pașii întreprinșĭ în cestiunea edării unei fóie pedagogice. Raportul accentuéză, că biroul central încă dela adunarea generală constituantă, adecă cu lunĭ înainte de a-se fi început discuțiunea fóiei în diarele nóstre, a avut înaintea ochilor numai scopul și interesele bine pricepute ale Reuniunei și ale membrilor ei, destul de clar și precis espuse în statute, dela carĭ nu a voit și nu a pútut sĕ se abată nicĭ un pas. Astfel stând lucrul, biroul central nu s'a identificat nicĭ cu unul nicĭ cu altul dintre fratii noștri, carĭ figuréză ca corespondențĭ zeloșĭ în cestiunea fóiei nóstre pedagogice. Biroul central a rĕmas și vré sĕ rĕmână pururea constant și fidel statutelor.

In consecință raportorul dă următorul plan referitor la edarea fóiei:

a) Organul Reuniunei sĕ apară în Blașiŭ cu începere dela I-a Februarie st. v. a. c., ca o fóiă cu totul independentă de orĭ-ce altă fóiă, pentru-ca astfel cu atât mai cu folos sĕ pótă contribui la înbunătățirea învĕtămêntului nostru și la prosperarea educațiunei și instrucțiunei în spirit religios și moral, de-o parte; ér de altă parte pentru-ca cu atât mai independent sĕ se pótă sprijini și apăra interesele Reuniunei în general și ale învĕțătorilor noștri în special, servindu-le causa, și ca o stea conducĕtóre luminându-i în tóte cestiunile școlare și private ale lor.

b) Organul Reuniunei sĕ apară de-ocamdată de dóuĕ-orĭ pe lună, la 1-a și 15-a a lunei.

c) Sĕ se redacteze de cătră un comitet redacțional, ér editor și proprietar sĕ fie însașĭ Reuniunea.

d) Prețul de abonament sĕ fie pe an 3 fl. v. a. până când starea Reuniunei și statutele ei vor permite sĕ se dea gratuit tuturor membrilor sĕi.

După-ce raportorul a arătat și preliminarul de spese al fóiei înființânde, adunarea a aprobat și a primit întreg raportul.

Apoi pentru alegerea comitetului redacțional se esmite o comisiune de cincĭ, și anume: Dumitru *Zah*, învĕțător în Nireș, Cornel *Crișan*, învĕțător în Teiuș, Ioan *Suciu*, învĕțător în Căcuciŭ, Óncea *Dămian*, învĕțător în Roșia și Coman *Gligor*, învĕțător în Sibiiu.

După o deliberare de 10 minute, Cornel *Crișan* în numele comisiunei propune în comitetul redacțional pe d-nii: George *Muntean*, director și profesor preparandial, Ioan F. *Negruțiu*, Aurel P. *Bota*, Ioan *Rațiu* și Nicolae *Pop*, profesorĭ preparandialĭ; Aurel C. *Domșa*, prof. la scóla superióră de fete și Teodor *Vandor* și Petru *Unguran* profesorĭ normalĭ.

Adunarea primesce cu aplause alegerea comitetului redacțional, care se întregesce încă cu următorii membri esternĭ: Dumitru *Zah*, Cornel *Crișan*, Coman *Gligor*, și Ioan *Pampu*, învĕțător în Alba-Iulia. Șeful fóiei și-l va alege comitetul redacțional din sînul sĕu.

2) Profesorul Aurel C. *Domșa* cetesce raportul cassarului Reuniunei, care din motive ponderóse nu s'a putut presenta. Din acest raport reesă următorul resultat: percepțiunĭ fl. 750.85, erogațiunĭ fl. . restul cassei fl. 8.49. Statul activ al av. este în numĕrar fl. 8.49, în depunerĭ la „Patria“ fl. 528.33, la olaltă fl. 536.82, la carĭ mai sunt a-se adauge și interesele depunerilor. Din raport mai apare, că din cele mai multe despărțĕminte n'a întrat la cassa Reuniunei nicĭ un crucer, și anume nu au satisfăcut în privința asta despărțĕmintele: Arieș, Cătina, Clușiŭ, Chichindeal, Cojocna, D.-St.-Mărtin, Ernut, Ibașfalĕu, Indol, Ludoș, Morlaca, Mureș, Mureș-Uióra, Pogăceaua, Reghin, Sebeș, Odorheiu, Treiscaune și Turda.

3) După acestea se aleg în comisiune pentru verificarea protocólelor d-nii: Óncea *Dămian*, Crucian *Simu*, învĕțător în Ciufud, și Constantin *Barna*, învĕțător în Spătac.

La órele 5 p. m. s'a încheiat adunarea printr'o vorbire frumósă a praședintelui, urmată de urărĭ de „sĕ trăéscă!“

Ér după finirea adunării participanții s'au întrunit la hotel „Univers“, unde au petrecut în mod plăcut și vial.

I. R.

Nou abonament
la
Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1899

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 12 fl.
pe sése lunĭ . . . . . 6 „
pe trei lunĭ . . . . . 3 „

Pentru România și străinătate:

pe un an . . . . . 40 francĭ.
pe sése lunĭ . . . . . 20 „
pe trei lunĭ . . . . . 10 „

Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 2 fl.
pe sése lunĭ . . . . . 1 „

Pentru România:

pe un an . . . . . 8 francĭ.
pe sése lunĭ . . . . . 4 „

Abonarea se póte face mai ușor prin *mandate postale.*

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei.“

ULTIME SCIRĬ.

Budapesta, 13 Ianuarie. Ministrul praședinte Banffy, ministrul de honvedĭ Fejérvary și ministrul de finance Lukacs plécă mâne la Viena, ca sĕ raporteze Maj. Sale asupra resultatului tractărilor cu partidele.

Bogșa-montană, 13 Ianuarie. Clubul partidei liberale maghiare a proclamat unanim ca candidat de deputat pentru cercul electoral al Bogșei, pe Dr. Pachomiu Avramescu. Alegerea se va face în 24 l. c.

Viena, 13 Ianuarie. „Narodni Listy“ află, că reconstruirea cabinetului austriac e în ajun a se face. Se va numi câte-un ministru ceh și polon fără portofoliu, ér un alt deputat polon va face parte din noul cabinet.

Literatură.

„Pintea Viteazul“, tradițiunĭ, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Acésta, pe cât scim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradițiunĭ și istorisirĭ din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Se află de vêndare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ajutóre şcolarilor sĕracĭ.

Sibiiu, Ianuarie 1899.

Spre delăturarea mai multor scăderĭ şi neajunsurĭ de carĭ sufer şcólele nóstre românescĭ, din care face parte şi şcóla gr. cat. din Sibiiu, s'a înfiinţat la iniţiativa şi stăruinţa Magnificiului Dn. Iuliu Bardoşi, insp. şcol. reg. în retragere, „Reuniunea pentru ajutorarea copiilor dela şcóla poporală din parochia gr. cat. a Sibiiului", care precum în anii trecuţĭ, aşa şi în anul şcolar curent a făcut diferite darurĭ şcolarilor în sumă de peste 100 fl., colectaţĭ prin D-sa, neobositul iniţiator şi president al acestei reuniunĭ.

Cea mai recentă faptă de binefacere a îndeplinit'o d-l Bardoşi Duminecă în 1 Ianuarie a. c., care a fost o adevĕrată ḑi de sĕrbătóre pentru şcóla gr. cat. din Sibiiu şi de nespusă bucurie atât pentru şcolarĭ şi părinţii acelora, cât şi pentru publicul asistent de ambele secse, inteligenţă şi popor.

Festivitatea s'a început cu o „colindă" cântată de şcolarĭ, după care Rvds. Dn. protopop Ioan V. Russu, prin o vorbire frumósă, arată meritele d-lui Bardoşi ca president al numitei reuniunĭ, arată mai departe însĕmnătatea darurilor de Crăciun espunênd tot-odată şi datorintele, ce le au pruncii faţă de binefăcĕtorii lor.

D-l Bardoşi a mulţămit apoi tuturor generoşilor contribuenţĭ, după aceea a urmat împărţirea darurilor. Fie-care elev a primit: vestminte, încălţăminte, cărţĭ de rugaciune, unii Abecedare şi „Călindarul Poporului". apoi jucării, zaharicale, colac, săpun etc. Finindu-se împărţirea, învĕţătorul, dela acea şcólă mulţămi în numele şcolarilor d-lui Bardoşi şi celorlalţĭ contribuenţĭ generoşĭ, în urmă s'a cântat o poesie ocasională anume întocmită spre acest scop...

...Ferice de o atare şcólă, căre pe lângă un venerabil şi meritat director, cum este Rvs. Dn. protopop Ioan V. Russu, mai are şi un sprijinitor capabil, zelos şi desinteresat ca d-l Bardoşi.

c. g.

Producţiunea sodalilor românĭ din Braşov.

Braşov, 31 Dec. v. 1898.

Producţiunea aranjată de sodalii românĭ din Braşov în ḑiua primă de Crăciun a avut de astă-dată un succes deosebit. Corul mixt al societăţii sodalilor, format — la iniţiativa d-lui profesor de musică Tim. *Popovicĭ*, din sodalĭ şi dame din clasa meseriaşilor noştri, a dat cu acéstă ocasiune probă de valórea sa, încât se póte ḑice, că acest cor stă aḑi pe aceeaşĭ tréptă cu corurile meseriaşilor de alt neam din Braşov.

S'au esecutat şi interpretat corect mai multe cântece frumóse românescĭ, între carĭ mai ales *„M'aş mărita"*, cor mixt pe 6 vocĭ, a provocat ovaţiunĭ binemeritate din partea publicului present, atât la adresa bravilor coriştĭ, cât şi a dirigentului şi autorului acestui clasic product de artă.

S'au declamat şi mai multe poesii, tóte bine succese şi bine rĕsplătite din partea publicului; îndeosebĭ d-nul *Leontin Savu* a escelat prin declamarea cu un succes surprinḑĕtor a *„Sentinelei române"* de V. Alecsandri.

A urmat apoi teatrul. Cu mult haz s'au jucat comediile *„Rĕmăşagul"* şi *„Un om buclucaş"*; atât d-şórele: M. Cristolovean, M. Roncea, P. Sulică, cât şi d-nii G. Saftu, N. Ardelean, G. Stinghe, Florea Pîrvu, C. Voicu, G. Muntean şi A. Benigal, s'au achitat pe deplin de rolurile, ce au avut, ér în deosebĭ d-l *Chr. Frunză* a escelat prin jocul sĕu original, în rolul ţĕranului-servitor

Producţiunea s'a încheiat cu „Căluşerul" şi „Bătuta", jucate frumos de un grup de 8 tinerĭ sodalĭ. Peste tot ea a fost bine s ccésă şi a dat dovedĭ de progresul, spre care tind sodalii noştri. Public a fost fórte mult, aşa, că era îndesată spaţióasa sală dela orel Nr. 1. Inteligenţa fruntaşă însĕ a lipsit aprópe total.

In fine şi câteva sfaturĭ:

Ar fi bine, ca programele acestor producţiunĭ sĕ nu fie atât de lungĭ; o piesă teatrală este de-ajuns pe lângă 2—3 corurĭ şi 1—2 declamaţiunĭ. Mai ales ar puté lipsi declamaţiunile intercalate afară de program.

Tot astfel ar fi de dorit, ca publicul ascultător sĕ nu facă atâta sgomot în decursul producţiunii, căcĭ prin acéstă de-o parte se conturbă cei de pe scenă, de alta se pierd şi rĕmân neînţelese multe frase rostite de declamatorĭ etc.

X.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Corul bisericii gr. or. române din Braşovul-vechiŭ, dirigiat de d-nul prof. *Tim. Popovicĭ*, arangiază sub protecţiunea Comitetului despărţămêntului I. al „Asoc. rom. pentru literatura română şi cultura poporului român" o petrecere poporală împreunată cu concert şi teatru Mercurĭ, în 6 (18) Ianuarie 1899, (ḑiua de Bobotéză) în sala hotelului „Orient" Nr. 1. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra precis. Intrarea de persónă 60 cr. Venitul curat e destinat pentru fondul Corului bisericesc din Braşovul-vechiŭ. Suprasolvirile şi ofertele marinimóse se vor chita pe cale publică. Bilete se pot căpăta la librăria Ciurcu, la d-l Eremias şi séra la cassă.

Program: 1. a) Unule născut, b) Sfânt, cor mixt de T. Popovicĭ. 2. Bagă Dómne luna 'n nor, cântec poporal pentru cor mixt de T. Popovicĭ. 3. Cine-i Nuhăm? declamaţiune. 4. a) Fóie verde pup de crin, cântec poporal pentru cor mixt, arangiat de T. Popovicĭ. In fine se va juca piesa „Medicul fără voe", comedie în 3 acte de Molière. Persónele vor fi representate prin d-nii: C. Voicu, d-ra M. Voicu, D. Jaliu, N. Balea, d-ra P. Moldovan, N. Samoilă, I. Bratu, I. Ţiţeiu, d-ra M. Jaliu, I. Aldea.

*

Reuniunea femeilor române din Zêrneşti şi jur învită la balul ce se va arangia Joi, (19) Ianuarie 1899, în sala edificiului şcolar din Zêrneştĭ. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare la bunăvoinţa publicului. Ofertele marinimóse se vor chita în public.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerei arangiată de Societatea sodalilor românĭ „Lumina" din Braşov au întrat suprasolvirĭ dela următorii domnĭ: A. V. 2 fl.; prof. G. Chelariu fl. 1.40; G. T. Zernoveanu 1 fl.; I. Avrigeanu 80 cr; N. N. 40 cr.; N. N. 10 cr. Suma *fl. 5.70*. Venitul curat al producţiunei a fost de **fl. 76.90.**

Aducem sinceră mulţămită tuturor sprijinitorilor şi binevoitorilor societăţei nóstre culturale.

Arsenie Vlaicu, preşedinte. *George Saftu*, secretar.

NECROLOG. **Emanuil Papp**, cantor-învĕţător în Iocondel, după scurte suferinţe a rĕposat în 27 Dec. n. în etate aprópe de 70 anĭ. Despre rĕposatul ni-se scrie, că a funcţionat ca învĕţător în diferite comune din diecesa Oradiei marĭ peste 40 anĭ, fiind cunoscut în tot-déuna ca unul dintre cei mai distinşĭ învĕţătorĭ. Pe lângă împlinirea conscienţióşă a datorinţei sale ca învĕţător, rĕposatul a fost şi un harnic cap de familiă, crescênd la şcólă patru băieţĭ, aḑi toţĭ în stare a-şĭ câştiga pânea lor. Unul dintre fiiĭ rĕposatului este şi d-l George Papp, fost profesor la gimnasiul din Beiuş, ér aḑi profesor de limba română la gimnasiul din Arad. — Fiă-i memoria binecuvêntată!

Cele cincĭ condiţiunĭ ale fericirei.

Renumitul scriitor rusesc, contele Leon *Tolstoi* a scris între altele un studiu fórte interesant asupra condiţiunilor fericirii. Ĕtă ce ḑice el despre acésta:

Una din primele condiţiunĭ, admise de toţĭ, este *integritatea legăturei, care légă pe om cu natura*, adecă cu lumina sórelui, cu aerul liber, cu câmpiile, plantele, animalele. Pretutindenĭ şi tot-déuna ómenii au considerat ca o nenorocire lipsa acestor bunurĭ.

Esaminaţĭ acum esistenţa ómenilor, carĭ trăesc după codul lumei. Cu cât mai mare e posiţiunea lor în lume, cu atât mai mare e lipsa lor de acéstă condiţiune de fericire, şi mai puţin se bucură ei de lumina sórelui, de câmpii, pădurĭ, animale sĕlbatice séu domestice. Cea mai mare parte dintre ei — aprópe tóte femeile — ating bĕtrâneţa fără, ca mai mult de-odată séu de dóuĕ-orĭ în viaţa lor, sĕ fi contemplat rĕsăritul sórelui, câmpiile şi pădurile, decât numai dóră prin feréstra vagonului séu din trăsură; fără sĕ fi sĕmĕnat vre-odată o plantă, sĕ fi crescut o vacă, un cal séu o găină, fără sĕ scie chiar cum se nasc, cresc şi trăesc animalele.

Ei nu cunosc decât ţesăturile, pietrele, emnele lucrate de mâna ómenilor şi încă ei le vĕd, nu la lumina sórelui, dér la lumină artificială; ei nu înţeleg decât sgomotul maşinelor, trăsurilor, tunurilor, sunetul artificial al instrumentelor de musică; ei respiră parfumul scîrbos al alcoolului şi al fumului de ţigară; ei nu simt decât ţesăturile şi lemnul în mânile lor şi sub piciórele lor; ei mănâncă, fiind dat stomacul lor slab, alimente gustóse şi împuţite. Voiajurile lor nu 'i scutesc! Ei se tîrăsc în case închise şi pretutindenĭ unde merg, la ţĕră séu în strĕinătate, ei simt acelaşĭ lemn, aceiaşĭ pétră sub piciórele lor; aceleaşĭ draperii le ascund lumina ḑilei; aceiaşĭ lachei, visitii séu portarĭ opresc comunicaţia lor cu câmpiile, plantele şi bestiile. Pretutindenĭ unde merg, ei sunt despoiaţĭ de acéstă fericire a naturei, totul ca nisce prisonierĭ. Precum aceştia din urmă se mângăiă la vederea ierbei împinsă în curtea închisórei lor, prin trecerea pe furiş a unui paiangen séu a unui şórece, tot aşa aceştĭ ómenĭ se mângăiă aflându-se în posesiunea unei plante plăpânde de florăriă, prin aceea a unui papagal, a unui câne, a unei maimuţe crescută şi nutrită de ómenĭ plătiţĭ.

O altă condiţiune a fericirei este *munca*. Munca simpatică şi liberă; după aceea munca fisică, care dă pofta şi somnul profund şi întăritor. Căcĭ, după lume, cu cât posiţia unui om este mai de invidiat, cu atât ea e mai strĕină acesteia a dóua condiţiune a fericirei. Toţĭ fericiţii acestei lumĭ — funcţionarii şi bogaţii — sunt lipsiţĭ de orĭ-ce muncă fisică, ca prisonierii. Ei luptă, dér în zadar, contra bólelor, fructul acestei lipse, şi contra plictiselei care 'i omóră.

Eu ḑic, că lupta lor e zădarnică, căcĭ munca nu e sănĕtósă decât când ea este necesară şi că ei nu duc lipsă de nimic! In alte casurĭ, ómenii lumei fac o muncă pe care o urăsc, ca bancherii, procurorii şi alţii. Eu ḑic, că ei o urăsc, pentru-că nicĭ odată n'am întêlnit printre ei un om care sĕ simtă în munca sa o plăcere egală cu aceea a unui portar măturând zăpada din pórta sa. Toţĭ aceştĭ fericiţĭ, carĭ sunt séu lipsiţĭ de muncă, séu constrînşĭ la o muncă pe care o urăsc, se află tocmai în situaţiunea ocnaşilor.

Familia este a treia condiţiune indispensabilă fericirei. Incă odată, cu cât un om este crescut în lume, cu atât mai puţin cunósce acéstă fericire. Cea mai mare parte din ómenii lumei sunt adulterii, carĭ în plină cunoscinţă de causă, resping bucuria gospodăriei. Chiar în legăturile legitime copiiĭ lor le sunt o sarcină. Ei se lipsesc de bucuria de a trăi cu ei; căcĭ, după principiile lor, ei trebue sĕ-i încredinţeze altora, strĕinilor mai întâiu, veniţĭ din alte ţĕrĭ, învĕţătorilor în urmă, aşa că familia este pentru ei un isvor de greutăţĭ şi de nenorocirĭ. Copiiĭ sunt, din tinereţea lor, tot atât de nenorociţĭ ca şi părinţii lor, ei nu nutresc în ei alt sentiment, decât dorinţa de mórtea lor ca sĕ se bucure de moştenirea lor. Ceea-ce e de mirat este de a auḑi pe părinţĭ justificându-se prin raţionamentul următor: „Eu n'am trebuinţă de nimic, viéţa 'mĭ este o sarcină, dér eu trăesc şi lucrez pentru copiiĭ mei". Adecă: „Eu sciu prin esperienţă, că viéţa nóstră este nenorocită"; în consecinţă, eu cresc pe copiiĭ mei astfel, ca ei sĕ fiă nenorociţĭ ca şi mine.

Din iubirea cătră dênşii eu îi duc într'un oraş plin de infecţiunĭ fisice şi morale; îi încredinţez în mânile unor strĕinĭ, carĭ urmăresc interesele lor singurĭ în educaţiunea pe care le-o dau, şi eu las sĕ se strice în mod consciinţios copiiĭ mei din punctul de vedere moral şi din punctul de vedere intelectual.

A patra condiţiune a fericirei constă în *legăturile libere şi bine-voitóre cu toţĭ ómenii.* Dér aicĭ încă ómenii lumei sunt lipsiţĭ de acéstă condiţiune esenţială a fericirei. Cu cât se ridică, cu atât mai strîmt este cercul relaţiunilor, pe când la ţĕran şi femeia sa, umanitatea întrégă este accesibilă. Că un milion de ómenĭ nu voesce sĕ se cobóre până la dênşii, mai rĕmân încă optḑecĭ milióne de lucrătorĭ ca dênşii dela Arkhanghel până la Astrakhan, cu carĭ ei vor întreţinĕ legăturĭ strînse şi fraterne fără visită nicĭ presentare. Pentru un funcţionar şi femeia sa sunt sute de egalĭ; dér superiorii îi esclud din cercul lor; inferiorii sunt de o potrivă separaţĭ. Cât privesce ministrul milionarul şi familiile lor, cercul lor e restrîns la o ḑecime de persóne tot atât de sus puse, tot atât de bogate. Nu-i acésta viéţa prisonierului, încunjurat de cei 2 séu 3 păzitorĭ ocnaşĭ?

In fine, a cincea condiţiune a fericirei e *sănătatea şi mórtea fără suferinţă.* Aicĭ încă noi nu găsim de loc fericirea în sferele înalte ale lumei. Luaţĭ un om cu stare potrivită şi femeia sa, pe de o parte; un ţĕran şi femeia sa de situaţiune egal potrivită, pe de altă parte; comparaţĭ viéţa lor şi veţĭ vedé, cu tóte lipsurile şi munca ecsesivă suportată de ţĕran, că ómenii şi femeile sunt cu atât mai sănĕtoşĭ, cu cât ei se găsesc mai jos în scara socială şi sunt cu atât mai bolnavĭ, cu cât ei se găsesc mai sus. Printre ei, un om sănĕtos, nesilit la periodica cură de vară, este de-asemenea escepţional că se află un bolnav în mediul uvrier....

Se ḑice, că doctrina lui Christos e grea de conceput când el ḑice: „Acela care voesce sĕ mĕ urmeze trebue, sĕ părăsească pămênturile sale, casa sa, fraţii sĕi şi sĕ vină la mine, care sunt Dumneḑeu, şi acela va primi dela mine de o sută de orĭ mai mult decât ceea-ce a perdut". Când lumea scrie: „Părăsesce casa ta, câmpiile tale, fraţii tĕi de ţĕră, pentru a venì la oraşul infect", nimenea nu găsesce greu preceptul. Familiile, ele însĕşĭ sfătuesc depărtarea copiilor.

Ah! Décă scopul lumei era uşor de atins, plăcut şi fără pericol, s'ar puté crede, că acela al lui Christos e greu şi înspăimêntător! In realitate, morala lumei este mai grea de urmat, decât aceea a lui Christos.

Esistau, se ḑice, odinióră, martiri ai doctrinei lui Christos. Acesta e un fapt escepţional. In decursul celor o miie optsute de anĭ se numĕră trei-sute-opt-ḑecĭ mii martirĭ voluntarĭ séu involuntarĭ pentru Christos. Socotiţĭ acum martirĭ pentru lume.

Veţĭ vedé, că pentru un martir al lui Christos sunt o miiă de martirĭ ai lumei, martirĭ ale căror suferinţe au fost de o sută de orĭ mai crude. Numĕrul ómenilor omorîţĭ în timpul resbóielor din secolul nostru atinge cifra de trei-ḑecĭ milióne de ómenĭ.

Aceştia sunt cu toţii martirĭ ai lumei, căcĭ décă umanitatea urmărea învĕţătura lui Christos, ómenii nu se omorau de loc între dênşii. Când omul ar fi încetat de a crede în ideile lumei, care impune salónele nefolositóre, lanţul la orar, când se va convinge de necesitatea de a evita prostiile, pe carĭ lumea le cere, el nu va mai cunósce nicĭ suferinţe, nicĭ grijĭ statornice, muncă fără odihnă şi fără scop....

MULTE ŞI DE TÓTE.

Anul nou la diferite popóre.

Anul nou începe aprópe la tóte popórele creştine cu 1 Ianuarie. Pe lângă acest început de an, mai erau întrebuinţate

BCU Cluj / Central University Library Cluj

în evul mediu și alte ḑile de începuturĭ de an: ast-fel ḑiua nascerii lui Isus Christos la 25 Decemvre, de care dată s'au servit Impĕraţii germanĭ în hrisóve până la jumĕtatea secolului 16. In Franţa până la 1556 se socotea anul începênd dela Paştĭ. In Anglia până la 1752 anul începea cu 26 Martie. In timpurile de faţă, *Coptii* încep anul încă cu 1 August, *Creştinii Sisienĭ* cu 1 Septemvre, *Nestorienii* și *Jacobiţii* cu 1 Octomvre.

Din vechime încă ḑiua anului nou avusese o importanţă sĕrbătorescă destul de mare.

La *Evrei* anul nou cădea la 1 Tisri, care e socotită nu numai ca ḑiua judecăţii dumneḑeescĭ (de unde *Iom Hadiu*, ḑiua judecăţii), dér și ca ḑiua creaţiunii lui Adam. Ei vesteau acéstă ḑi prin sunete de trompete și de fanfare.

Persii serbéză ḑiua începutului anului (Neurûz) ca ḑi de sĕrbătóre și în care ḑi, ca și la Paştele nóstre, se împărţiau ouĕ.

Romanii aduceau cu ocasia ḑilei de anul nou, sacrificiu în onórea lui Ianus, și socoteau acéstă ḑi, ca ḑi de bun augur.

Felicitările, precum și cadourile de anul nou, erau fórte obicĭnuite. La început ofereau unii altora fructe, mai târḑiu fórte bogate darurĭ și fie care client trebuia sĕ aducă patronului sĕu la anul nou câte un dar (strena). Odinióră împĕraţii aveau acest tribut dela toţĭ locuitorii Romii.

In China anul nou cade în ḑiua după luna plină, cam între 20 Ianuarie și 18 Februarie; tot asemenea și în Japonia până la 1872 și în Corea până la 1892, când aceste douĕ din urmă au adoptat calendarul gregorian.

*

Grenadirul.

Intr'o diminéţă Napoleon I și Alexandru I, Ţarul Rusiei, aflaţĭ la Erfurt, se plimbau prin interiorul parcului; intrând în palat, Napoleon, care-și trecuse prietenesce braţul pe sub al lui Alexandru, se opresce înaintea unui grenadir din garda sa, care fiind pus de sentinelă la piciorul marei scărĭ de intrare, le presintă arma.

Napoleon privesce un moment pe acest soldat și mișcând capul cu mândrie, arată Ţarului faţa grenadirului, împodobită cu o rana vindecată ce se 'ntindea dela frunte până la mijlocul obrazului:

— Ce gândeștĭ frate, îi ḑice atuncĭ, de soldaţii, carĭ mai trăesc încă după asemenea rănĭ?

— Dér tu frate, rĕspunde Alexandru, ce gândescĭ de soldaţii carĭ le-au făcut?

— Aceia, au murit!... murmură sentinela cu o voce gravă, dér fără a-se mișca din loc.

Cu tóte acestea, Alexandru, pe care rĕspunsul sentinelei îl cam încurcase pentru moment, ḑise lui Napoleon:

— Aci, ca și în alte părţĭ, frate, îţĭ rĕmâne victoria.

— Da, dér și aci, ca și în alte părţĭ, grenadirii mei au dat-o, ḑise Napoleon.

Și îndreptându-se, făcù un semn de mulţumire bĕtrânului soldat, care cu tóte acestea nu-și întórse măcar ochii.

Călendarul sĕptĕmânei.

DECEMBRE. are 31 ḑile. ANDREA.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum	27 † Sf. Arc. Stefan	8 Severin
Luni	28 22 mii m. d. Nicod.	9 Iulian
Marţi	29 C. Melania	10 Paul erem.
Mer	30 S. m. Anisia	11 Higin
Jo.	31 Pr. 14 mii ucișĭ.	12 Ernest
Vineri	1 † **Anul n. Sf. Vas.**	13 Hilarius
Sam.	2 P. Silv. p. Roma	14 M. Felix

Curșul pieţei Brașov.

Din 13 Ianuarie 1899.

Bancnota rom.	Cump.	9.45	Vênd.	9.48
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.44
Napoleond'orĭ.	Cump.	9.49	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fono. Albina 5%		101.—	Vênd.	102.—

Preţurile cerealelor din piaţa Brașov.

Din 13 Ianuarie 1899.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	7	80
„	Grâu mijlociu	7	50
„	Grâu mai slab	7	30
„	Grâu mestecat	4	80
„	Sĕcară frumósă	5	10
„	Sĕcară mijlociă	4	80
„	Orz frumos	3	20
„	Orz mijlociu	2	90
„	Ovĕs frumos	2	—
„	Ovĕs mijlociu	1	80
„	Cucuruz	3	40
„	Mălaiu	3	80
„	Mazăre	6	70
„	Linte	11	30
„	Fasole	4	30
„	Sĕmênţă de in	7	50
„	Sĕmênţă de cânepă	4	10
„	Cartofĭ	—	90
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	47
„	Carne de porc	—	54
„	Carne de berbece	—	32
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	20	—
„	Sĕu de vită topit	32	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 10 Ianuarie n. 1899.

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	10.35	10.40
Grâu dela Tisa	80	10.55	10.60
Grâu de Pesta	80	10.50	10.55
Grâu de Alba-regala	80	10.55	10.60
Grâu de Bácska	80	—.—	.—
Grâu ung. de nord	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	solul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Sĕcară		70—72	8.15	8.20
Orz	nutreţ	60—62	6.10	6.40
Orz	de vinars	62.64	6.70	7.50
Orz	de bere	64.66	7.70	8.50
Ovĕs		39.41	5.70	6.05
Cucuruz	bănăţ.	76	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	79	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

Producte div.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	46.—	56.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţénă	—.—	—.—
„	roșiă	41.—	44.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	55.50	56.—
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	46.—	46.50
„	afumată	53.—	54.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	8.—	8.25
„	din Serbia în sacĭ	7.—	7.25
Lictar	slavon nou	12.75	13.—
„	bănăţenesc	11.50	12.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Cursul losurilor private

din 10 Ianuarie 1899.

	cump.	vinde.
Basilica	6.70	7.—
Credit	197.75	198.75
Clary 40 fl. m. c.	60.75	61.75
Navig. pe Dunăre	170.—	180.—
Insbruck	28.—	29.—
Krakau	26.—	27.—
Laibach	22.—	23.—
Buda	64.—	66.—
Palfty	64.50	65.—
Crucea roșie austr.	20.—	20.50
dto ung.	11.25	11.75
dto ital.	—.—	—.—
Rudolf	25.25	26.25
Salm	86.75	87.75
Salzburg	26.25	27.25
St. Genois	85.—	85.50
Stanislau	51.—	55.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	165.—	—.—
dto 4% 50	73.—	—.—
Waldstein	60.—	64.—
dto de 10 franci	—.—	.—
Banca h. ung. 4%	122.30	123.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 10 Ian. de 32,834 capete, la 11 Ianuarie au întrat 96 capete și au eșit 303 capete rĕmânênd la 12 Ian. un numĕr de 32,751 capete.

Se notéză marfa: **ungurésca** veche grea dela 46½ cr. până la 46— cr marfă ungurésca tinĕră grea dela 48½ cr. până la 48½ cr. de mijloc dela 48.— cr. până la 49.— cr. uşóră dela 47 cr. până la 49— cr.

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Ianuarie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.80
Renta de coróne ung. 4%	97.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.65
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	95.80
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	101.50
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de aur austr.	120.20
Losurĭ din 1860.	140.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	939.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	391.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	359.60
Napoleondorĭ	9.55½
Mărcĭ imperiale germane	59.02½
London vista	120.45
Paris vista	47.87½
Rente de coróne austr. 4%	102.20
Note italiene	44.50

Bursa de Bucurescĭ.

din 10 Ianuarie n. 1899.

Valorĭ.	Dobândă	Scad. cup.	Cu banĭ gata.
Renta română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	99¾
Renta amortisabilă	5%	„ „	102.
„ „ (Impr. 1892	5%	Ian.-Iul.	102.—
„ „ din 1893	5%	„ „	99.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	93¼
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	93½
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	93½
„ „ (Imp. de 274 m 1890	4%	„ „	93½
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	93¼
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	93¼
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	92¾
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	—.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	102¼
„ „ „ „ I	4%	„ „	92¾
„ „ urbane Bucuresc.	5%	„ „	98½
„ „ „ Iași	5%	„ „	94¾
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	v. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	2560
Banca agricolă	500	150 v.	371.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	465.—
Nationala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	513.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Constr ult. div. 15 l.	250	„ „	96.—
Soc. Rom. de Hârtie ult.	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„ „	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30	[illegible]	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	„ „	—.—
20 francĭ aur			.—

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***

Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porţiĭ Nr. 7.

Asortiment fórte frumos.

Asortiment bogat

de **giuvaericale, obiecte de aur și argint, ciasornice** de buzunar elveţiane, asortiment fórte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofl, argintărie Alyaua 1-a calitate din fabrica **Brendorf**, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechĭ: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichităţĭ. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu niket, aramă pe cale electrică.

Tóte reparaturile ce cad în branșa de sus, se esecută ieftin și prompţ.

— Gravurĭ în pétră și metal. —

Specialitate: Confecţionare de obiecte bisericescĭ și anume: Candele, cădelniţe, crucĭ, potire e. c. etc.

Obiecte bisericescĭ.

— Brașov, Strada Porţiĭ Nr. 7. —

Deposit de Bere din Steinbruch

Societatea pe acţii a Berăriei orăș. din Steinbruch

Are onórea a aduce la cunoscinţă, că **a înfiinţat un**

deposit de bere la D-nul

Heinrich Hermann

Bluměna, Strada Invĕţătorilor (Schulmeistergasse) Nr. 12, unde se vinde berea nóstră escelentă cu butoiul și cu butelia, asupra căruia atragem atenţia Domnilor Restaurateurĭ, precum și a onor. public.

Societatea pe acţii a berăriei orăș. din Steinbruch.

Comande pentru bere în butelii se primesc și la D-nii **E. et A. Orendi**, Magazin de Galanterie, Têrgul grâului Nr. 5, precum și în biroul D-lui **Heinrich Hermann**, str. Michael Weiss Nr 24. 1 3.463

Deposit de Bere din Steinbruch.

Deposit de Bere din Steinbruch.

Deposit de Bere din Steinbruch.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Seid.-Damaste 75 kr.

bis fl. 14.65 p. Meter — sowie schwarze, weisse und farbige Heneberg-Seide von 45 kr. bis fl. 14.65 p. Met. — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private** porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.

G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.), **Zürich.**

5

SE CAUTĂ la o băcăniă din Sacele un ucenic de 12—14 anĭ, care sĕ aibă cel puţin 4 clase normale (elementare) şi afară de limba română se mai vorbéscă şi limba maghiară.

A se adresa către Domnul **George Moroiu,**

1—2.459 **Satulung,** (Hosszufalu).

ORI ŞI CE TUSE, cum şi **tóte bólele, catare** de ale canalului de respiraţie, gâtlejŭ, **plămânĭ, greutate de respiraţie, Astma, flegmă, tuse măgăréscă, răguşélă, gâdilitură la gâtŭ, început de tuberculsă,** se pot depărta mai bine şi mai uşor cu întrebuinţarea renumitului şi după prescripţia medicală preparat şi recomandat **Ceaiu Sfânt. George** pachet à 50 cr. şi praful care aparţine ceaiului **prafu Sf. George,** cutia à 50 cr. împreunată cu prescrierea întrebuinţării.

— **Succes se simte după câteva ţile.** —

Mai puţin de 2 pachete nu se trimite. La trimitere cu posta 20 cr. mai mult pentru pachetare şi espediare.

Tóte comandele sunt a se adresa direct la:

St.-Georgs-Apotheke, Vien, V/2 Wimmergasse 33.

Sĕ se trimită preţul înainta cu mandat postai.

ANUNCIURI

(inserţiuni şi reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scăderment, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans."

Marele magazin de încălţăminte a lui

I. Sabadeanu în Braşov,

(Nr. 10) Strada Porţii (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de anĭ, de când esistă pe piaţa Braşovului, şi-a câştigat în tótă Austro-Ungaria şi România **un renume bun.** recomandă onor. public

marele assortiment de încălţăminte, garantate de solide

şi **moderne,** pentru **bărbaţĭ, dame şi copii,** pentru **mire şi mirése,** pentru **dans, gimnastică, casă** şi pentru ateliere (lucrătóre) etc. etc. **tóte cu preţurĭ fórte moderate,** ce se póte vedé, din consemnarea preţurilor câtor-va articulĭ precum urméză:

Pentru bărbaţĭ:

Ghete de pele vachs, tarĭ, în cuie lucrate cu gumă dela	fl. 2.95	în sus
„ „ „ „ în Besätzurĭ cu séu fără nast.	fl. 3.50	„
„ „ „ „ „ „ cu şinóre „	fl. 4.—	„
„ „ „ séu postav şi cu pele în jur de iarnă	fl. 4.50	„
„ „ „ „ „ „ „ lac rus „ „ „	fl. 5.—	„
„ „ „ de mănuşe lac de salon fine	fl. 4.80	„
„ „ „ vachs franţuz. cusute în Beseţ fine	fl. 5.50	„
Pantofĭ de pele vachs în cuie lucrate	fl. 3.—	„
„ „ „ galbene „ „	fl. 3.60	„
„ „ „ lac salon fine cusute	fl. 4.30	„
Cisme lungĭ de pele juft rus. ta pe duple	fl. 7.50	„
„ „ de postav de stiria cu pele în jur	fl. 7.50	„
„ de drum peste ghete de purtat din postav	fl. 4.—	„
„ de copii micĭ fl. 2.25 de copii marĭ	fl. 2.60	„
Galocĭ de bărbaţĭ de Viena fl. 2.— şi ruseso	fl. 2.80	„
Şoşonĭ „ „ „ „ fl. 3.80 „ „	fl. 4.80	„
Pantofĭ pentru gimnastică cu talpe de gumă	fl. 1.25	„
„ de pânză ruséscă grósă cu talpe de pele în tinte lucr. pânză négră séu cafinie cu vêrfurĭ	fl. 1.20	„
Pantofĭ de casă de pele orĭ pâslă, stafa mat.	fl. 1.—	„

Pentru Dame:

Ghete de pele patentă séu **viţel** în Besätz cu **gumă** dela	fl. 2.85	în sus.
„ „ „ **Gems** „ **viţel** în Besätz cu vîrfurĭ de lac dela	„ 3.80	„ „
„ „ „ „ „ în Bes. cu şinóre	„ 3.50	„ „
„ „ „ „ „ „ „ „ „ nasturĭ	„ 4.—	„ „
„ „ **mănuşe cu lac salon** în jur **fine**	„ 4.50	„ „
Pantofĭ de pele tarĭ pentru stadă în cuie	„ 2.50	„ „
„ „ „ **galbenă** „ „ „ „	„ 2.60	„ „
„ „ „ **fine pentru dans uşóre**	„ 1.80	„ „
„ „ „ **de lac salon** „ „	„ 2.20	„ „
„ „ **atlas** séu **mătasă albă** pen. miresc	„ 2.50	„ „
„ „ **lac cu spangen** pentru stradă	„ 3.20	„ „
„ pentru gimnastică **negri** séu **cafeni talpă de gumă**	„ 1.20	„ „
„ de **pânză russ. gróse, négră** séu **cafenie** în cuie p. gimn. stradă şi atelier	„ 1.10	„ „
„ pentru casă de **stofe de pîslă,** de pele	„ —.90	„ „
Ghete de **Brünel cu gume**	„ 2.80	„ „
Pantofĭ de „ (scalo) cu şinóre şi lac	„ 2.—	„ „
Ghete de pele pentru fetiţe **mai marĭ**	„ 2.60	„ „
„ „ „ „ „ „ **micĭ**	„ 1.60	„ „
Pantofĭ de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.	„ —.20	„ „

Mare alegere în incălţăminte de băieţi, fete şi copii,

în diferite colorĭ, forme calităţĭ **cu preţurĭ reduse.**

Specialităţĭ încălţăminte de lucs fabricate: Vienedĭ, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele **Chevreau, Vachs, etc. Lac de salon în diferite colorĭ şi façon modern,** se află în mare alegere şi se póte comanda şi după mĕsură directe din aceste fabricĭ.

Depositul de Galocĭ şi Şoşonĭ de gumă ruséscă, al celei mai renumite fabrică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numita firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanţă, pentru durabilitate cu preţ moderat.

— **Comanda din afară de Braşov** se efectuéză prompt, însĕ numai **cu rambursă**; încălţăminte neconvenabile se primesc francat înapoi spre schimbare, eventual se înapoiază valórea. — La comande din afară trebue următórele arĕtat: de ce preţ? de ce pele? ce formă? ascuţit séu rotund? în bisetz séu simplu? cu talpe gróse séu subţirĭ séu ca încălţămintea comandată? Ca mĕsură sĕ póte trimite un papuc cu posta ca: „Mustră fară valóre" cu 5 cr. De ajuns este şi arătarea Numĕrului încălţămintei, care cumpĕrătorul de obiceiŭ procură din prăvălĭ de încălţămite. Altcum póte orĭ şi ce laic a mĕsura piciorul partea din năutru dela mijlocul călcâiului până la vêrful degetului cel mare, peste degete glesne, peste călcâiŭ şi peste pulpe, trimiţênd acéstă mĕsură prin epistolă se póte efectua comanda după dorinţă.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşov, Strada Porţii Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, aşedămêntul sĕu de înmormêntare bogat asortat în carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu preţurĭ ieftine.**

Comisiune şi **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** şi **imitaţiunĭ** de **metal** şi de **lemn** de **ştejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente şi **plantici** cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de **marmură.** carĕ **funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai,** precum şi un **car funebru** vênĕt, pentru **copii,** precum şi cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt şi ieftin,** iau asupră-mĭ şi **transporturĭ de morţĭ în strĕinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

18—* **E. Tutsek.**

Femeile din Viena au a mulţumi **frumseţa lor**

în prima linie întrebuinţărei celei **mai plăcute, renumitei** şi cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesce de acest mijloc, *capătă o colóre sănătósă a feţei, teint frumos fără încreţeturĭ.* până la bătrâneţe, depărtéza pistruie, pete de ficat, bubat, coşi, roşéţă şi tóte necurăţeniile pielei, despre ce se garantéză, séu se dă bani îndărăt.

S'a aplicat acésta pomadă, de persóne distinse, artişti etc., deja de 40 anĭ, ce se póte dovedi cu atestate şi epistole de recunoscinţă. Cea mai bună dovadă de bunătatea şi efectul ei este, că există de 40 anĭ şi în intervalul acesta sute şi mii de mijlóce pentru frumseţe sau inventat şi érăşĭ au dispărut. Preţul unui borcănel pe 6 lunĭ **1 fl 50 cr.** Sul de probă bucata **50 cr.**

Laptele Pompadour dă pielei o albéţă ca laptele, care remâne şi după ce se spală faţa. Un flacon original **1 fl. 50 cr.**

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă **1 fl. 25 cr.**

A se adresa cu confienţă la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN,** Praterstrasse Nr. 14. In **Budapesta** la **IOSIF TÖRÖK** Königsgasse Nr. 12, în *Braşov* la Teutsch & Tartler. — Pachetele sunt plombate. — 4—12,395.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à 5 cr. se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**

Avis!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şisĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Tipografia A. Mureşianu, Braşov